

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

"LAŽ JE NESMRTNA DUŠA

KOMUNIZMA"

Poljski mislec L. Kolakowski,
S. Branje Jan. 20/96, str. 29.

LETNIK XLVI

JANUAR-FEBRUAR 1996

ST. 1&2 NO. 1&2

SLOVENIJA V PREHODNI DOBI

Mate Roesmann

Slovenija živi v izrednem času, čeprav je podoba, da morda večina Slovencev ne prepisuje sedanosti nobene izrednosti.

Sedanji čas je čas prehajanja iz nečesa starega v nekaj novega, ki bi moralo biti nekaj povsem drugačnega od vpeljanega starega. Ko govorimo o starem in novem ter o prehajanju iz starega v novo, imamo v mislih tako posameznega Slovenca in Slovenko, kakor tudi vso slovensko družbo in rast mlade slovenske države, ki mora, če naj bo trajna in trdna, rasti iz zdravih korenin.

Sedanji čas je zato za Slovenijo nevaren in usoden. Je čas zidanja temeljev za bodočnost in čas prelamljanja s preteklostjo. Posameznikom in družbi je neizmerno potrebna jasna podoba o preteklosti, kakšna je bila, kakšen je bil njen nauk, kaj je napravila iz ljudi, kako jih je preustrojila, kakšno dediščino zapušča in do kakšne mere preteklost še živi v slovenskem človeku in slovenski družbi. Ravno tako pa je posameznikom in družbi neizmerno potrebna jasna podoba o bodočnosti, na kakšnih temeljih naj bo zgrajena, kakšni zidarji jo morejo in morajo graditi, da bo bodočnost boljša, bolj človeško plemenita in primerljiva s preteklostjo, ki je bila v osnovah zgrešena, ki je bila nečloveška, nsilna in polna zla.

Bodimo si na jasnem. V Sloveniji je gospodoval in Slovenija je prenašala komunizem okrog petdeset let. To pomeni: komunizem je prizadel, oblikoval in vplival, na en ali drugi način, na tri rodove Slovencev. Danes govoriti o komunizmu v Sloveniji ni noben anahronizem, kot trdijo nekateri. Komunizem umira počasi in še ni mrtev. To velja za Rusijo in vse vzhodnoevropske dežele, v katerih je v preteklosti vladal po vseh svojih idejnih pravilih in svojim terorjem. Zapadnemu svetu postaja dejstvo počasnega umiranja komunizma vedno bolj očitno. V letih 1989 do 1992 je bilo na zapadu še polno evforije o demokratičnih spremembah v deželah komunizma. Sedaj pa prihajajo v veliki svet spoznanja, da prave demokracije v teh deželah pravzaprav ni, da se je reformiranje skoraj ustavilo, da je politična nepreglednost teh dežel zelo velika, da ljudem, ki prihajajo iz vrst, ki so jih šolali komunisti, ne gre preveč zaupati, da se v teh deželah bohotijo korupcija ter mafijsko delovanje in poslovanje, kar vse kaže na negotovo bodočnost. Vsa ta negotovost pa ne more biti podlaga za dobre mednarodne odnose. Slovenija je okrog petdeset let pripadala komunističnemu delu sveta, čeprav formalno ni več spadala v sovjetski blok po sporu med Titom in Stalinom. Vsa ta leta pa Slovenija tudi ni spadala v Evropo. Slovenski komunisti so šele ob padcu berlinskega zidu spoznali, da se bo treba prenoviti, da bo treba iti v Evropo. Tokrat niso sneli svojih mask, le zamenjali so jih. Zanimivo je, da je ravno tiste dni takratni predsednik predsedstva SRS g. Janez Stanovnik ob proslavljanju Marija Kogoj v svojem govoru dejal, da je prišel čas snemanja mask.

Po drugi svetovni vojni je komunizem zajel vso vzhodno in del srednje Evrope, ki so jo zapadni zavezniki prepustili Sovjetom. Tako je Poljska - zaradi katere se je sprožila druga svetovna vojna - katere zmagoviti konec naj bi ji prinesel svobodo in vrnil suverenost, ostala okupirana po Sovjetih, brez svobode in suverenosti, še skoraj petdeset let po koncu vojne. V bivši Jugoslaviji je komunizem prišel na oblast potom revolucije. Jugoslovanska partija je bila edina v Evropi, ki je v času okupacije začela izvajati brezobzirno revolucijo z edinim namenom, da ob koncu vojne prevzamejo oblast in vse druge politične dejavnike, domače ali tuje, postavijo pred gotovo dejstvo.

Takole govori Milovan Djilas v svojih spominih naslovljenih angleško: *Rise and Fall (1985)*, stran 249: "Bil sem ekstatičen zaradi križanja meča s Stalinom in potrditvijo jugoslovanske revolucije v enem in istem članku. Samo dejanje podminiranja Stalinovega kulta je obeležilo bistvo naše revolucije. Do tega trenutka se je v Jugoslaviji uporabljala netočna kominternska in titoistična fraza 'narodna osvobodilna vojna' za označitev revolucije. Nikdar nisem bil prepričan, da je ta izraz točno izražal naš revolucionarni proces-revolucija s pomočjo nacionalne vojne. Še danes verjamem, da bi izraz, ki bi nakazoval ne le narodni ampak tudi revolucionarni značaj naše vstaje,

bolje služil kot združevalno geslo in klic k orožju. Tema mojega članka, da je to vprašanje naše revolucije, je bila sprejeta brez ugovora in kmalu jo je potrdil tudi sam Tito."

Djilas v pravkar naveden besedilu priznava zlaganost fraze o "narodnem osvobodilnem boju" oziroma "vojni" in potrjuje prvenstvo revolucije. Obenem pa postavlja tezo o avtohtonosti te revolucije. To tezo je uporabil tudi Stane Dolanc. O Dolancu, tezi in izpodbijanju te teze pa govori Janez Janša v "Okopih" na strani 64 takole: "Najbolj plastično jo je razložil Stane Dolanc v knjigi Igorja Saviča Milan Kučan (Ljubljana, Emonica 1993). Takole pravi: 'Mi imamo srečo - in Milan je to znal, vsaj upam, pravočasno izkoristiti - da je bila pri nas avtohtona revolucija, ki ni bila prinesena na sovjetskih bajonetih. Zato je pri nas popolnoma nekaj drugega kot na Poljskem, Češkoslovaškem, v Bolgariji, Romuniji ali Vzhodni Nemčiji.' - Z Dolancem se lahko strinjamo. Milan je to ob pomoči vseh tistih v ozadju res znal. Toda teza o avtentičnosti, izvornosti socialistične revolucije v svojem bistvu pove predvsem to, da so revolucionarni teror izvajali in diktaturo partije vzpostavljali domači ljudje. V tem je bila bistvena razlika med našo in drugimi vzhodnoevropskimi državami, kjer so najbolj umazano delo opravljali sovjetski bajoneti. Ta izvornost je bila skoraj popolnoma v izvajanju, manj pa v odločanju. Vodstvo Komunistične partije Jugoslavije, ki mu je bilo strogo hierarhično podrejeno vodstvo Komunistične partije Slovenije, je imelo vse od leta 1941 dalje dnevni radijski stik z Moskvo, Kominternom in Stalinom. Tja so pošiljali poročila in kadre na šolanje, od tam pa so prihajala navodila in direktive."

Nikjer na svetu ni prišel komunizem na oblast s pomočjo demokratičnega procesa, povsod le s pomočjo revolucije ali pa s pomočjo sovjetskih in kitajskih bajonetov.

Leta 1989. so se po desetletjih pokazale vidne, velike razpoke v zgradbi svetovnega komunizma. Zgradba je začela razpadati od znotraj, sama od sebe, zaradi svojih, v sebe vgrajenih zgrešenosti in pomanjkljivosti. Niso je začeli rušiti komunistični oblastniki zaradi tega, ker bi hoteli odpraviti komunizem, ni jim bilo zato, da bi izpustili oblast iz svojih rok prostovoljno. Izpuščali so jo le pod silo razmer. Iskali so rešitve v vseh mogočih reformah, pa so vse odpovedale. Zatekali in segali so tudi po alternativah. Pri ljudeh, ki niso iskreno spremenili svojega kova pa je "alternativa le alternacija istega" (Vinko Ošlak).

Znani ameriški sociolog in gospodarski teoretik Peter F. Drucker je v svoji knjigi "Post-Capitalist Society" takole razložil razpad komunizma: "Komunizem se je sesedel kot gospodarski sistem. Namesto, da bi prinesel bogastvo, je prinesel revščino. Namesto, da bi prinesel gospodarsko enakost, je prinesel nomenklaturu oblastnikov, ki so bili deležni gospodarskih privilegijev kot nikoli prej. Toda kot vera je marksizem propadel, ker ni uspel ustvariti 'novega človeka'. Nasprotno, izzval in okreplil je najslabše v 'starem Adamu': pokvarjenost, pohlep in slo po oblasti; nevoščljivost in medsebojno nezaupanje; drobnjakarsko tiranijo in tajinstvenost; laž, krajo, denuncianstvo in cinizem. Komunizem kot sistem je imel svoje junake. Marksizem kot vera pa ni imel niti enega svetnika."

Poglejmo v slovensko preteklost, ki še do danes ni postala preteklost. Zahtevala je več deset tisočev slovenskih življenj, ogromno neizmernega trpljenja po ječah, zaporih in taboriščih. Nešteto ustrahovanih ljudi, ki se mnogi od njih strahu še danes niso otresli. Vsa javnost je bila prisiljena verovati v laži in jim pritrjevati. Namesto brezrazredne družbe se je formiral novi razred privilegirancev. Vladala je diktatura partije, ki se je zavarovala svoj prvenstveni in voditeljski položaj tudi z ustavo. Danes pa hočejo dokazovati, da je državni aparat funkcioniral neodvisno od partije. Partija pa je ustanovila in vodila "svet za varstvo ustavne ureditve", ki je varoval prvenstveno vlogo partije in njenih interesov poleg takoimenovanih pridobitev revolucije.

Nepretečena doba je stremela za uničenjem Cerkve in krščanstva na Slovenskem. Povzročila je ogromno

moralno škodo. Narod je pripeljala na pot izumiranja, ki se je že začelo. Ob vsem tem pa še danes poskušajo porivati Cerkev v kot brezpomembnosti. Uvedla je enoumje v slovensko šolstvo od najnižje pa do najvišje stopnje in bi ga še danes rada krojila na stari način. Pravni in sodni sistem sta bila vezana na partijsko teorijo in prakso. Bila sta popolnoma podrejena režimu, ki ni priznaval delitve oblasti. Še danes je slovensko pravosodje zanemarjena veja oblasti, ki še vedno trpi zaradi zasužnjenosti bivšemu režimu.

Gospodarstvo so planirali na osnovi želja in ambicij, namsto na osnovi danih možnosti in dejanskih potreb. V začetku so zaplenili vse industrijsko in komercialno premoženje, pobili, izgnali in pozaprli so lastnike in podjetnike. Tako poddržavljeno gospodarstvo so začeli voditi po birokratskih planih brez pomisleka na gospodarske zakone in pravila umnega gospodarjenja. Stremeli so za naglo industrializacijo in se posluževali zastojnega dela vojnih in političnih jetnikov. Po sporu s Stalinom so bili prisiljeni poiskati tudi nekaj sistemskih razlik, da bi dokazali, da so celo boljši marksisti-leninisti, kot je Stalin sam. Kardelj je iznajdel socialistično samoupravljanje, ki pa v bistvu ni spremenilo gospodarstva, ker so navkljub vsemu le prevladovale politične odločitve in ne gospodarske. Samoupravljanje pa je bilo le slepilo za vtis neke vrste avtonomnosti gospodarstva.

Nakazali smo le nekaj skic pretečene preteklosti. Za popolno podobo bi bila potrebna debela knjiga. Vendar naj teh nekaj skic osvetli in podčrta nečloveškost, nenaravnost, totalitarnost, brezpravnost in katastrofalno zgrešenost slovenske nepretečene preteklosti in ene najgrših in najbolj krutih dob v slovenski zgodovini, ki ni ustvarila čisto nič velikega in čisto nič trajnega.

Zakaj je vse to pripovedovanje potrebno? Zato, ker človek hitro pozablja. V tako ostrih oblikah teh pojavov danes res ni več. Vsaj formalno, praktično pa v manjši meri, je slovenska družba pluralistična družba. Slovenija je danes samostojna, mednarodno priznana država. Ima ustavo, ki je dobra, primerna in sprejemljiva za iskrenega demokrata, dasi ima nekaj pomanjkljivosti. Slovenija mora, hote ali nehote, uvesti tržno gospodarstvo osnovano na privatni iniciativi in privatni lastnini. Slovenija mora vpeljati demokratične metode v politično življenje in državno poslovanje. Slovenija mora imeti vojsko, ki bo nepolitična, zgolj strokovna in podrejena demokratični civilni oblasti. Slovenija se mora spravit s preteklostjo, ki gre nazaj vse do prvih pojavov Slovencev v zgodovini, še posebno pa z nepretečeno preteklostjo, ki je slovenski narod razklala v dva tabora. Slovenska zgodovina se ni začela z revolucijo v letih 1941 - 1945, ki jo po krivici imenujejo narodno osvobodilni boj.

Slovenija prehaja iz starega v novo. Staro še ni mrtvo, kajti sramota umira počasi. Novo še ni zaživelo v polno življenje. Proces sta počasna in ne brez zaprek. Zapreke pa so v ljudeh.

Kot je zapisal Peter Drucker, je komunizem izval in okreplil v "starem Adamu" vse najslabše. To velja seveda v prvi vrsti za partijce, njih karieriste in plačance. V nepartijcih pa je ubil smisel za svobodo, za izbiranje, za odločanje, za prevzemanje odgovornosti, skratka za človeško dostojanstvo, kot je to lepo opisal v enem svojih člankov v "Družini" dr. Anton Stres.

Kot pravi Vaclav Havel, je bil človek v komunističnem totalitarizmu žrtev in sodelavec režima obenem. Čeprav sam zase ni verjel lažem, se je na zunaj vendar le vedel tako, kot, da jim verjame. Navadil se je živeti v laži. Tako je otopel. Z otopelostjo pa je v človeku začel slabeti smisel za kreposti in začel odmirati. To je seveda dobro služilo režimu, ker se mu zaradi tega ni bilo treba bati resnice. To pa je ena najstrašnejših dediščin starega komunističnega režima in starih režimovcem in njihov sopotnikov še danes služi pri zaviranju in porajanju nove slovenske družbe.

Vsem tem značajskim pomanjkljivostim pa se pridružujejo še v preteklosti izoblikovani pojmi o družbi,

dalje na str. 2

slovenska
DRŽAVA
FOR A FREE SLOVENIASubscription rates:
\$15.00 per year
\$1.50 single issue
Advertising: \$0.45 per agate lineMember of Multilingual Press
Association of OntarioMember of Canadian
Multilingual Press FederationOwned and published monthly by Slovenian National Federation of
CanadaLetnik In Izdajatelj Slovenska Narodna Zveza v Kanadi
646 Euclid Ave., Toronto, Ontario M6G 2T5

Edited by Editorial Board

Urejuje konzorcij Slovenska Država

Zastopnika:

Slavko Skoberne
España 1316
Castelar (1712)
Prov. Buenos Aires
ArgentinaLudvik Jamnik
79 Watson Ave.
Toronto, Ontario
M6S 4E2
KanadaTELEPHONE # (416) 766-4848
FAX # (416) 766-7088Letna naročnina: Za Kanada in ZDA \$15.00. Za Argentino in Braziljo
po dogovoru; Anglija, Avstrija, Avstralija, Francija in druge države
\$12.00 U.S. Po letalski pošti po dogovoru.Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno da bi se avtorjeva
naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in
izdajatelja.

navadne državljane, ampak tudi za pravnike, poslance in ministre ter ljudi na najvišjih državnih položajih. Vse preveč beremo birokratska pojasnila iz raznih visokih državnih uradov, ki se suhoparno sklicujejo in zagovarjajo, kako so sledili črki zakona, ne pade pa jim v glavo, da so s tem morda kršili duha ustave in v ustavi zajamčene osnovne pravice. Tudi v gospodarstvu se še vse preveč rešujejo problemi z mentaliteto ohranjeno iz preteklosti. In tako bi lahko stvari naštevali še naprej.

Leta 1996 bodo v Sloveniji volitve v državni zbor. To bodo usodne volitve katerih izid bo povedal, ali bo preteklost še nadalje ostajala nepreživeta in zadrževala napredek v resnično demokratično slovensko družbo in državo. Slovenske ljudi je treba prepričati, da ljudje, ki so obremenjeni s totalitarno preteklostjo, niso kvalificirani, da bi peljali narod in državo v demokracijo in gospodarstvo po vzorcu zapadnega sveta. Prepričati jih je tudi potrebno o tem, da je prehod iz prejšnje gospodarske družbene in državne ureditve silno težak, da zahteva žrtev, da nadaljevanje preteklosti, četudi se zdi ljudem, ki so otopeli, da je bila boljša, kot so današnje razmere, ni prava rešitev in da nima bodočnosti. Zgodovina je dokazala, da je bila prejšnja družba brez trajnih temeljev, da je bila zgrajena na laži in na neuresničljivih pričakovanjih, da je bila to družba brez prave bodočnosti.

Potrebno je prepričati slovenske ljudi, da izkoreninijo iz sebe značajske pomanjkljivosti in iz svojih glav napačne predstave o preteklosti.

To so naloge demokratičnih Slovencev doma in po svetu. To so naloge strank Slovenske pomladi. Upajmo, da se vrste slovenskih politikov iz teh strank zavedajo svojega poslanstva in svojih zgodovinskih nalog. Čas kliče po jasnosti in preglednosti političnega položaja. V Sloveniji se dogajajo stvari, ko bi človek mislil, sedaj se bo vendar nekaj spremenilo, nekaj uredilo, nekaj postalo bolj jasno in se obrnilo na boljše, pa vendar vse ostaja pri starem in gre naprej po stari poti. Podoba je, da sedanja vladna koalicija ne gleda naprej, da je brez programa - čemur se pravzaprav človek ne čudi - da jo prehitvajo

dogodki nad katerimi nima kontrole, da tako rešuje probleme post facto ali pa sploh ne.

Nekaj nezaslišanega pa je, da oblast ne stori skoraj nič, da bi preprečila korupcijo in krajo družbenega premoženja. Nekaj nezaslišanega in skrajno ciničnega pa je tudi pobalinsko izmikavanje poprave krivic, ki jih je komunizem prizadel Slovincem, ki so zaradi tega še danes le drugorazredni državljani. Posebno ostudno je geslo "pustimo in pozabimo preteklost in glejmo naprej v bodočnost." O tem geslu razmišlja pisatelj Drago Jančar takole: "Na ruševinah idej, ki so opustošile to stoletje, med očrnelimi tramovi pogorelih totalnih ideologij, stojijo glasniki novega časa in vpijejo: pozabimo na preteklost, ukvarjamo se s prihodnostjo. Pri tem pa mislijo na sedanost, ki jo naglo spravljajo v svoj funkcionalni, pragmatični in prihvatazijski red: čimprej proč z motečo preteklostjo, zdaj je nov čas. Tako govorijo oni, ki so se pripravljali novemu času odpreti s starimi idejami v glavi. Tem je treba reči: ni. Ni nov čas. To je isti slovenski čas, ki ga živimo, odkar vemo za Homerja in Sveto pismo. Nobeno presejanje ideoloških debat, nobena sprava ne pomeni pravice ali celo zahteve do pozabe zločinov in terorja totalnih sistemov. Tu nobene intelektualne zvijače ne pomagajo. Še najmanj pa zavijanje z očmi: mislimo na prihodnost. Povej mi, kaj misliš o preteklosti, in povedal ti bom, kako gledaš na prihodnost in sedanost."

Politični položaj v Sloveniji kliče po jasnosti in pravilnem razumevanju preteklosti, sedanosti in bodočnosti. Kliče po dejanjih in ukrepih, ki bodo dokazovali poštenost in odkritost ljudi, ki so na oblasti.

Dolžnost in naloga strank Slovenske pomladi je, da se zedinijo za skupen volilni program, ki jih bo pripeljal do zmage in do oblasti, da bodo mogli čim manj obremenjeni s preteklostjo, potegniti voz slovenske politike iz sedanje blatne ceste na čisto in trdno pot, ki vodi v zdravo, lepšo in boljše bodočnost slovenskega naroda ter slovenskega položaja v Evropi in svetu.

SLOVENIJA V PREHODNI DOBI

nadaljevanje s str. 1

gospodarstvu, politiki, državi in javnem življenju. V totalitarni dobi izoblikovani pojmi so seveda daleč od demokratičnih. Slovenski človek še danes pričakuje, da bo država reševala probleme, ki sicer spadajo v privatno sfero in privatno iniciativnost. Slovenska javnost je še vse premalo udeležena in vse preveč nezainteresirana in odmaknjena od važnih vsenarodnih političnih in gospodarskih vprašanj. Opazujemo tudi skoraj popolno nezanimanje za načelo ustavnosti. To velja ne le za

ALI BO SPOR MED SKD IN SDSS V LJUBLJANI USODEN ?

Ivo Žajdela

privatizacije slovenskih podjetij nam nenehno dopovedujejo, da je kriminal pravzaprav poglavitni del sedanjega sistema v Sloveniji. To bi se lahko komu slišala huda trditev, toda primerov je toliko, da se le še zelo redki razburjajo zaradi tega. Inflatorni učinek brezizhodnosti je naredil svoje. Poleg tega se vsak raje ukvarja s svojimi vsakdanjimi problemi.

V prihodnje bodo v veliko pomoč temu stanju nove televizijske postaje. Tako smo decembra dobili kar dve. POP TV ponuja gledalcem izključno komercialni program. Poleg nje je iz Škofovih zavodov v Šentvidu začela oddajati svoj program (tam ima že nekaj časa svoje prostore tudi Radio Ognjišče) še TV 3, ki naj bi zadovoljevala predvsem katoliški del Slovencev. Tako imamo po prvem in drugem programu Televizije Slovenije in Kanalu A (ki je prav tako v rokah levice) zdaj še omenjeni dve novi TV hiši. Skupaj torej pet. Odkod bodo dobivale denar za svoj obstoj, verjetno še same ne vedo. Že zdaj pa se je razveljavil boj za gledalce, še posebej med TV Slovenija in med komercialno (tudi ta je povsem v rokah levice) POP TV. Povsem jasno je, da bodo s tem Slovenci poslej še bolj sedeli pred svojimi televizorji in se še manj zanimali za politiko. To je bil tudi glavni cilj ustanovitve nekaterih novih TV postaj (predvsem komercialne POP TV).

Zadnje čase se je sicer precej govorilo o dogajanju v mariborskem podjetju TAM in o Palomi iz Sladkega vrha, kjer se dogajajo prav neverjetne stvari, toda zaradi sedanjega popolnega monopola komunistov v vladi (ki jim pomagajo krščanski demokrati), ne le, da se ne da nič rešiti, ampak vlada in druge državne ustanove (banke) dogajanje v teh podjetjih celo podpirajo. Po propadu ali prodaji tujcem ostalih podjetij slovenske papirne industrije (papirnice v Krškem, Količevem, Medvodah, Vevčah in Radečah) je Paloma ostala edino papirno podjetje v Sloveniji, ki je uspelo preživeti velike prelome na gospodarskem trgu v zadnjih letih. Toda zdaj v primeru Palome (potem ko so s pravim "državnim udarom" odstranili prejšnje uspešno vodstvo podjetja) gre celo za to, da bo sedanje vodstvo (komunistični kader!) podjetje pripeljalo tako daleč, da ga bodo razprodali po delih. Njihov cilj pa so provizije, ki jih bodo pri tem pobrali. Situacija torej, ko bi morali ti ljudje že zdavnaj ždeti v zaporu. Ampak podobnih primerov je danes v Sloveniji veliko! Toliko, da so pravzaprav nerešljivi. Že danes je jasno, da bo v primeru, da bo na volitvah zmagala desnica, mogoče urediti stanje le v nekaterih največjih primerih.

Decembra so Slovenijo šokirali podatki o vračanju velikih površin gozdov in zemlje tujcem. To je omogočil zakon o denacionalizaciji, ki ni imel vgrajenih dovolj varovalk, da nekdanji največji veleposestniški grofje (Attems, Thurni, Borni, Zichyji, Windischgratzi, Schonburgi, Auerspergi itd.) ne bi mogli zahtevati vrnitve po vojni odvzetega premoženja. Pri nekaterih primerih gre za tisoč hektarjev gozdov. Seveda je levica situacijo izkoristila in v državnem zboru sprejela zakon o moratoriju

nad vračanjem zemlje (nad 200 hektarjev), s čimer se je ustavilo vračanje gozdov tudi Cerkvi. SKD bi lahko zadevo preprečila, tako kot je s povzročitvijo nesklepčnosti to storila že nekajkrat prej, ko je šlo samo za vračanje gozdov Cerkvi. Zakaj tega ni storila tudi zdaj, lahko le domnevamo. Posebej preseneča, da je nastala situacija dokaj mirno prenesla tudi Cerkev. Še posebej zato, ker so že pred tem povsem zastala dogovarjanja Cerkve in države, ko Cerkev ni uspela s svojimi zahtevami pri šolski zakonodaji. Tako je država Cerkev povsem potisnila v kot. Zdaj bi morali pri Cerkvi zazvoniti vsi alarmni zvonce, toda nič od tega se ni zgodilo. Kako je to mogoče? Pravzaprav tisti, ki slovensko politično prizorišče spremljamo bolj od blizu ves čas po letu 1990, vemo, da v cerkvenem vrhu ni dovolj odločnih ljudi, oziroma se ti, ki so, ne zavedajo, kakšnega "nasprotnika" imajo pred seboj. To so seveda nekdanji komunisti, ki so obdržali ves svetovni nazor in vzorce obnašanja svojih političnih očetov. Za njih pa velja le eno pravilo, kako čim učinkoviteje poraziti nasprotnika. Pri komunistih pa je bila Cerkev vedno eden največjih nasprotnikov. Njena zgodovina v tem stoletju na Slovenskem je zelo bogata, zato preseneča, kako da se vrh slovenske Cerkve niti danes - po vsem tem, kar se je zgodilo in kar se še naprej dogaja - ni sposoben bolj odločno spoprijeti s komunisti. Poraz, ki smo mu bili priča v prejšnjih mesecih, je bil zato neizbežen. Vsakemu bi moralo biti jasno, da se bo to stanje še poglabljalo, če bomo po letošnjih volitvah spet dobili takšno ali zelo podobno vladno koalicijo. V zadnjem času Cerkev sicer na veliko obnavlja in gradi številne objekte, vendar se to lahko zelo hitro zaustavi in spremeni v životarjenje. Papežev obisk Slovenije, ki mu bomo priča maja, pri tem ne bo pomenil veliko. Že zdaj se vidi, da ga bodo tudi komunisti spretno izkoristili za kazanje svoje "demokratičnosti" in "velikodušnosti". Toda to njihovo podobo lahko opazujemo že več let (pripravljani so paktirati s komerkoli, da dosežejo trenutne koristi) in tako bo tudi tokrat. Po obisku pa - to vsi vemo - se bo začel hud predvolilni boj. Nekateri že napovedujejo, da bo doslej najhujši, saj se obe glavni strani zavedata, da bo rezultat določil slovensko politiko za dolgo let naprej.

Poleg tega, da bomo od prav vseh strank zasuti z visokodone čimi gesli in obljubami (kar je v takšni situaciji pač nujno zlo in bo to zelo zadržljiv čas), so pravzaprav že nakazani vsi nastavki za volilne goljufije. Tako bo levica s svojimi satelitskimi strankami poskušala nasprotnikom odvzeti čim več glasov. Zato ima že pripravljene tri različne tipe strank: Desus (Demokratična stranka upokojencev) bo pobiral glasove upokojencev, ki so zelo pomembna skupina volilcev, pravkar ustanovljena Zelena alternativa bo poskušala pobrati glasove na sredini, predvsem tiste, ki bi volili Zelene Slovenije (te vodi Vane Gošnik in zanje se ve, da spadajo v krog strank slovenske pomladi), tu pa sta še Jelinčič s svojo kvazinacionalistično SNS, ki bo tudi pobrala kakšen

dalje na str. 3

Ali bo spor med SKD in SDSS

nadaljevanje s str. 1

odstotek glasov ter razne regionalne stranke kot na primer Zveza za Primorsko, Zveza za Štajersko, ki bodo prav tako pobirale glasove.

Medtem se spopadanje med odboroma SKD in SDSS v Ljubljani nadaljuje. Bržkone za tem tiči tudi kaj globljega, kar bo v škodo desnice, vendar pa nas ta spopad že zdaj opozarja na to, da imata obe stranki zelo šibek kader, ki ne obvlada osnovnih pravil igre v politiki. Prvo je vsekakor to, da se strateški zavezniki med seboj ne spopadajo, če pa je kritična beseda že potrebna pa mora biti ta čim bolj racionalna. Zdaj leviča v mestnem svetu v Ljubljani, kjer ima desnica večino, že veselo izjavlja, da uživa v tem, kako se bodo predstavniki SKD in SDSS med seboj pobili. Druga značilnost, pravzaprav dosti hujska, pa je, da stranki pravzaprav nimata ljudi, ki bi bili sposobni analitičnega in zavzetega dela v korist desnice. Zanimajo jih samo položaji, oblast in razdiralno medsebojno prepiranje o oslovi senci. Osupljivo je pravzaprav to, da med njimi ni niti enega, ki bi izstopal. Tudi na državnem nivoju, v državnem zboru, sta stranki kadrovske zelo šibki. Čeprav ima SKD skoraj dvakrat več poslancev kot SDSS, pa med njimi ni nobenega, ki bi izstopal v tem, da bi se posebej zagnano zavzemal za strateške interese Slovencev in za interese desnice. Vemo pa, da je

problemov več kot preveč. S tistimi nekaj poslanci, ki jih ima v državnem zboru SDSS je sicer nekoliko drugače tudi zato, ker so v opoziciji, vendar pa je pomembnejše to, da sta dejavna le dva: Jože Pučnik in Ivo Hvalica. Jože Pučnik je sicer primer kolikor toliko vzornega poslanca (za interese Slovencev in desnice), vendar je vprašanje, če bo na naslednjih volitvah še kandidiral, medtem pa je Ivo Hvalica zelo angažiran, toda veliko svojih dobrih nastopov izniči s svojim neustreznim nastopom. Sicer pa je splošno znano, da ima za močno pozicijo SDSS edino zaslugو Janez Janša.

Kaj nam torej ostane? Kot vidimo, zelo malo. Tudi zato, ker že tako ali tako desnica v celoti nima kaj dosti primernih ljudi. Nekaj bi se jih sicer lahko našlo, toda vse kaže, strankokracija teh ne bo spustila zraven... Tako v SKD že izjavljajo, da bodo šli na volitve s sedanji ljudmi in bo torej njihova ekipa v novem državnem zboru podobna, če ne celo skoraj povsem enaka, kot zdaj. To seveda ne obeta nič dobrega.

Če sem že pri SKD, potem naj (znova) zapišem, da sem vedno znova presenečen, kako lahko Svobodna Slovenija, glavni časopis naše politične emigracije v Argentini, tako nekritično piše o SKD; seveda povsem tem, kar se na slovenskem političnem prizorišču dogaja. Tako sem bil naravnost osupel, ko sem v prvi letošnji številki zagledal ponatis 110. člana iz programa SKD, ki govori o medvojnem dogajanju v Sloveniji in popravi krivic. Osupel

O KRŠČANSKEM SOCIALIZMU NA SLOVENSLEM

Veseli me, da so se oglasili nekateri krščanski socialisti in, da se bo ob njihovem sodelovanju razjasnila podoba slovenskega krščanskega socializma. To se mora namreč nujno, predvsem pa pravočasno zgoditi!

Pri tem pa dogajanje v t.i. tranziciji, se pravi, v zaključni fazi "izgradnje" komunizma v preobleki socialdemokracije spominja na igro mačke z mišjo. Mnogi poskušajo igrati šah s šahovskimi mojstri, medtem, ko so sami doslej igrali kvečjemu "špano" v domači kuhinji s staro mamo, ki se pusti vedno premagati in jim pusti njihove "fižolčke". Marsikdo pa vendarle dojema pomen oblikovanja podobe časa glede na pretekle, sedanje in bodoče potrebe. Ne vem, če so g. Magajna, g. Petric in g. Justin med slednjimi ali onimi drugimi, vsekakor pa vsi nastopajo v imenu krščanskega socializma tako, kot ga oni razumejo oz. ne razumejo in v takšni vlogi, kot mislijo, da je ustrezno.

Upam, da bo o krščanskem socializmu "znotraj in zoper oz. za" slovensko krščanstvo, slovenski katolicizem in slovensko Cerkev sploh kdaj kaj rečeno na pristojnih mestih, recimo na SAZU ali kje drugje in da bodo o tem razpravljali in povedali svoje mnenje pooblaščen in dovolj poveljni ljudje. Do tedaj in tudi potem pa bomo vendarle smeli in morali razmišljati tudi drugi.

Sam delim mnenje s tistimi številnimi Slovenci, ki so pač prepričani, da je bilo krščansko socialno gibanje v polpretekli slovenski zgodovini zlorabljeno in kar je še huje, da se z njim še vedno manipulira.

Pri tem ne gre za nikakršne "konstrukte", kot to meni g. Magajna pa tudi za nikakršno "pravico do pluralnosti" kot to tolmači g. Petric. Tudi ne gre za nikakršno "skrivanje" za mnenjem zgodovinarja Pleterskega, kot mi to pripisuje g. Justin, ampak za ugotovitve, ki so žal še kako dokazljive. Interesi komunistov in krščanskih socialistov so bili in so divergentni. Komunisti so se in se bojujejo izključno za oblast "samo po sebi", krščanski socialisti pa za "pluralnost znotraj doktrine". Oboje je tudi izrecno zajeto tako v "Dolomitski" kot v "Novogoriški" izjavi. Ob tem se soočamo z ugotovitvijo, da so komunisti ob tej španoviji svoj cilj dosegli, krščanski socialisti pa ga niso in ga po vsem sodeč tudi nikoli ne bodo. V Dolomitski izjavi je ob vsem velikem in nepomembnem gostobesedju ključna "majhna podrobnost" v obveznosti krščanskih socialistov, da se odrečejo lastni organizaciji, v novogoriški pa v tem, da se strinjajo z doseženim in preteklim stanjem, ne da bi se morali komunisti - razen s ponovno in ne iskreno priznano pravico do pluralnosti - s čimer koli odkupiti za svoje "napake vzpona". Niti s tem, da bi izdali mrliške liste za ljudi, ki so jih pomorili ali, da bi njihove posmrtno ostanke dovolili krščansko pokopati, da o spoznanju in kesanju ali celo o poboljšanju niti ne govorim. Očitno tudi odveze ne potrebujejo ampak le pooblastilo in strinjanje svojih sopotnikov za nazaj, za zdaj in za naprej. Pri tem je popolnoma jasno, da "novogoriškost" Magajnove izjave ni geografska oznaka doseženega sporazuma, ampak se kot pojem navezuje na "novogoriški" kongres slovenskih komunistov. Na tem kongresu so "gladili" svojo preteklo pot tako glede sodelovanja s krščanskimi socialisti kot glede zlorabe liberalizma v 70-ih letih ob T. Remca akciji petindvajsetih poslancev in še glede marsičesa v svoji "evoluciji" iz socialdemokracije preko boljše vizma v socialdemokracijo. Zavedam se dobronamernosti in zaupljivosti večine krščanskih socialistov. Tudi verjamem v "načelnost" g. Magajne, saj jo je dokazal n.pr. s tem, da je kot eden ustanovnih članov Tomšič-Pučnikovih socialdemokratov izstopil iz njune stranke in kot bivši socialdemokratski poslanec popolnoma sam začel "urejati" krščansko socialne probleme tako, da je ustanovil Stranko

krščanskih socialistov in podpisal Novogoriško izjavo v njihovem imenu. Verjamem tudi n.pr. v "načelnost" g. Peterleta, ki je sodeloval v manipulaciji z ustanovitvijo Krščansko socialnega gibanja, ga pozneje večje preoblikoval v Krščansko demokratsko stranko, se postavil na njeno čelo in tam izvaja tipično krščansko socialno politiko tipa Kocbek, n.pr. s tem, da legitimizira in pomaga vzdrževati nenaravno črno-rdečo koalicijo, za katero je vedno bolj jasno, da volilci tako "strmijo v rdečo nebo, da bodo kmalu zagledali črno dno". Če bi g. Peterle ne bil zadosti "načelen", goreč pa tudi osebno pogumen pač ne bi mogel "teozofsko" nositi odgovornosti za preprečevanje sprejema "udbovskega" amandmaja, nezakonitega umika Zakona o odvzemu lastnine bivšim DPO, skrivno dogovarjanje z Drnovškom, razpust Demosa, neutemeljen pristanek na predčasne volitve, ki so "abortirale" Demos, še posebej pa ne bi mogel nositi soodgovornosti za privatizacijsko prevaro. Če bi tovrstni Krščanski socialisti ne bili takšni "teozofi", bi se tudi zamislili ob dejstvu, da so v zameno za vse to dobili pravico, da njihov notranji minister sme "tepsti" ljudi, ombudsman pretepenim povedati, da ni pravice, minister za razvoj biti odgovoren za vsa gospodarska stranpota in za sanacijo propadlih komunističnih bank, njihov minister za kmetijstvo uničevati slovenskega kmeta, njihov minister za kmetijstvo uničevati slovenskega kmeta, njihov prometni minister pa graditi ceste, po katerih se z razkošnimi limuzinami prevažajo komunistični kapitalisti. Ob teh ugotovitvah so razsvetljene cerkvice kaj klaveren obliž slovenskemu narodu, saj bo oblast, ko bo treba, ob podpori ljudstva, odpravila to nepotrebno "zapravljanje" in bo slovenska zemlja spet v temi komunističnega mrka. Verjamem tudi v "načelnost" g. Kovačič-Peršina, Postraka, Mladena A. Švarca, g. Miklavčiča, g. Justina in drugih. Trudijo se pač po svojih najboljših močeh.

Ker pa se vsi skupaj niso distancirali niti od Kocbekovega, Fajfarjevega in Brecljevega podpisa suicidne Dolomitske izjave niti od Magajnovega podpisa afirmativne Novogoriške izjave, jim pač ne verjamem, da so spregledali, kako je Kocbek nepooblaščen tudi v njihovem imenu podpisal Dolomitsko izjavo v imenu "Krščansko socialistične skupine" in ne morda v imenu krščansko socialne ali podobne skupine, in da je v bistvu enako ravnal tudi g. Magajna. Če pa kljub vsemu so spregledali to pomembno podrobnost pa naj si izvirnike teh listin ponovno podrobno ogledajo. Morda bodo ob tem razumeli pomen te "semantične" podrobnosti. Upati je le, da se njihovo politično bivanje ne bo zaključilo tako, kot se je pri Kocbeku, se pravi, da ne bodo tako kot on razmišljali samo še o svoji "metafizični biti" in o tem, kam so še ali niso več povabljeni namesto, da bi razmišljali o svoji odgovornosti za posledice svojega sodelovanja s komunizmom. Ob tem upanju pa ne gre pozabiti, da je odgovornost današnjih "krščanskih socialistov" večja od Kocbekove, saj je šlo Kocbeku za glavo in še ni imel izkušenj s komunisti, njegovim današnjim epigonom pa ne gre za glavo, bridkih izkušenj pa imajo več kot dovolj.

Predvsem pa ne verjamem, da vsi omenjeni gospodje predstavljajo pravi slovenski krščanski socializem in upam, da jim bodo prizadeti to tudi povedali, predvsem pa še pravočasno preprečili, da bi samozvano skrbeli za njihov blagor na dokazano napačen in neuspešen način.

V Ljubljani, 15. 01. 1996

Danijel Oto Malenšek
Ljubljana
Rožna dolina c. IV/5

zato, ker gre za klasični primer mrtve črke na papirju, s katero hoče biti stranka vsečna svojemu članstvu, prav nič pa doslej ni naredila, da bi se preteklost urejala in krivice reševale. In seveda zato, ker je Svobodna Slovenija člen povsem nekritično, brez kakršnega koli razloga, ponatisnila, je s tem naredila novo reklamo SKD, ne pa, da bi zraven nanizala cel kup vprašanj, kaj je ta stranka doslej naredila za uresničevanje tega 110. člana.

Naj nekaj besed namenim še preiskovalni komisiji za povojne poboje, ki jo vodi dr. Jože Pučnik. Jeseni je delo v njej povsem zastalo. Blokiral so ga tisti člani komisije, ki branijo interese nekdanjih komunistov in ziočincev. Pučnik bi nastalo situacijo sicer deloma lahko rešil in sicer s tem, da bi levemu delu komisije, ki ima premoč, dopustil, naj izglasuje svoje poročilo o povojnih pobojih. Desni del pa bi izdal svoje "ločeno" poročilo. S tem bi blokado odstranili in se lahko posvetili delu, ki je pri sedanjem odnosu političnih sil v parlamentu pravzaprav edino smiselno, to pa je zasliševanje prič o povojnih dogodkih. Res, da dosedanji zaslišanja niso dala pomembnejših rezultatov, saj nekdanji storilci ne vedo nič in se ničesar ne spomnijo, vendar je boljše vsaj tisto nekaj pričevanj, ki so jih kljub temu zbrali, kot pa sedanje stanje, ki je le jalovo politično natezanje in je v korist levici.

KONGRESU ZLSD OB ROB

Janez Lampret

Kongresi političnih strank so vedno zanimiva tema med politično osveščenimi ljudmi. Ti namreč skrbno primerjajo njihove napovedi, realizacijo njihovih obljub sprejetih na predhodnem kongresu ali danih v času predvolilne kampanje.

Žal pa pri naših dragih Slovincih, ki so še vedno politično neosveščeni, takšna analiza odpade, ker poslušajo samo zadnje izjave in jih z ničemer ne primerjajo, najmanj pa s polpreteklo dobo. Temu primeren je tudi volilni rezultat ob državnih volitvah, ko so posamezni padalci na volitvah potegnili za nos pošteno mislečega slovenskega človeka.

Vsakega politično mislečega človeka bi moral pritegniti kongres Združene liste socialnih demokratov, ki ji še vedno načelujejo nekdanji funkcionarji propadle delavske avantgarde, a še vedno žive komunistične partije, ki ji je še vedno sveta marksistično-leninistična ideologija. Prav nič ne preseneča sprejetje tako imenovane delavske resolucije, v kateri obljublajo, da bodo delovali v prid delavcev in socialno šibkejših socialnih skupin.

Nič novega! Kar se Janezek nauči, to tudi Janez zna. Prav ta avantgarda je skozi ves dvajseti vek imela na ustih zaščito delavcev in socialno šibkejših socialnih skupin. Rezultati njihovega dela so vidni od Jadrana do daljnega Vladivostoka, kjer je ta ideologija zaščitila delavca in socialno šibkejšo. Rezultati so danes jasno vidni - revščina in zopet revščina ob uničenem gospodarstvu!

Nekoliko si le obudimo spomin!

Iz lepe in rodne slovenske zemlje so hoteli narediti eno samo tovarno. Kmete so prisilno zaposlovali v tovarnah, kjer je opravljal pretežno nekvalificirana dela, domačije pa so počasi propadale, zlasti še v sredogorju, kjer so bile trdne kmetije. Danes na pohodu po slovenskem

dalje na str. 4

Župnijska hranilnica in posojilnica "Slovenia"

Vam nudi razne finančne usluge. Posojila za luče, avtomobile, potovanja, študij itd. Vaši prihranki pa se obrestujejo po najvišji možni stopnji.

Poslužite se naše
slovenske finančne ustanove!

URADNE URE

725 Brown's Line, Etobicoke, Ontario M8W 3V7
Tel: 416 255-1742 Fax: 416 255 3871

Monday, Tuesday, Wednesday...9:30 a.m. - 4:00 p.m.
Thursday - Friday.....9:30 a.m. - 7:30 p.m.
Saturday.....9:00 a.m. - 12 noon.

618 Manning Ave., Toronto, Ontario M6G 2V9
Tel: 416 531-8475 Fax: 416 531-8533

Monday, Tuesday, Wednesday...9:30 a.m. - 4:00 p.m.
Thursday - Friday.....9:30 a.m. - 7:30 p.m.
Saturday.....9:00 a.m. - 12 noon.

Villa Slovenia
23 Delawana Drive, Hamilton, Ontario L8E 3N6
Tel: 905 578-7511 Fax: 905 578 5130

Thursday.....3:30 p.m. - 7:30 p.m.
Friday.....12:30 p.m. - 7:30 p.m.
Saturday.....9:00 p.m. - 12 noon.

Dom Lipa, Etobicoke Ontario
(For residents only)

Wednesday.....3:00 p.m. - 4:00 p.m.

SITUACIJA

Beseda je o strašni, bestialni tragediji v Bosni. Kdo je kriv, kdo je odgovoren, da je prišlo do tega nepojmljivega in barbarskega medsebojnega brezobzirnega obračunavanja, pobijanja, klanja, ropanja, posiljevanja, požiganja ter splošnega uničevanja ter sistematskega pustošenja?

Ljudje, ki so stoletja tu živeli, prag do praga, v dobrih odnosih, so naenkrat pobesneli. Bratska kri je vzklopela v neznansko medsebojno sovraštvo. Prebivalstvo Bosne je nesumljivo iste krvi. Na tem prepihu med vzhodom in zahodom so ljudje, iz danih potreb in okolnosti, sprejeli eno od treh verskih variant. Vsakdo je za to imel svoje razloge. Izrečnega misijonarjenja ni bilo. Niti Turki niso izvajali pritiska. Za časa turške okupacije so nekateri sprejeli islam dobrovoljno radi privilegijev; baje so to storili predvsem pripadniki bogomilske sekte, ki se drugim niso mogli prilagoditi. Tako so v Bosni nastale tri vere, ljudje pa so se po tem tudi nacionalno opredelili za Srbe, Hrvate in Turčine, kot so poljudno imenovali muslimane, dasi to niso bili Turki. Ti so se po prvi svetovni vojni vsi izselili v Turčijo iz strahu pred Srbi. Ta trojni bosanski narod je bil medsebojno do te mere pomešan, da ni bilo mogoče potegniti neko mejno črto niti izmed dveh vasi. Kljub temu je družabno življenje teklo v primerni tolerantnosti skozi stoletja. Modri iz Daytona seveda ta menda edinstveni primer na svetu niso razumeli, ko so Bosno, kot neki pašnik v Texasu, podelili na dve parceli, a o prebivalstvu, o ljudeh sploh niso vodili računa.

NEPOJMLJIVO

Mene tujci često sprašujejo, kako je v Bosni moglo priti do nesporazuma, konflikta, mržnje in državljanske vojne. Kako je to bil mogoče in kdo je to zakrivil. Jaz, ki sem dosti živel med Srbi, med Hrvati in med Bosanci, poznam dobro njihovo naravo. Ali, moram priznati, da so dogodki tudi mene presenetili. Jaz sem že pred desetletji razmišljal in pisal o bodočnosti Jugoslavije. Predlagal sem razdelitev na male narodne države, ki bi se - po želji - mogle združiti v konfederacijo; ali za Bosno sem rekel, njo pustiti, kakor je, kot ena posebna edinica, a nikakor ne poskušati potegniti kake meje med narodnimi in verskimi grupacijami, ker bi to bilo tako nemogoče kot nesmiselno.

Ko je v Bosni prišlo do požara, sem po nekem instinktu, pa tudi na osnovi zgodovinskih faktov, brez vsakega dvoumja smel reči: VSEGA SO KRIVI SRBI. - Ali, vsak Srb bo to strogo zanikal ter iskal krivdo pri drugih. Srbi pri tem kot popolnoma samoumevno sebe smatrajo za žrtve, tako kot že vselej v preteklosti. Eno edino častno izjemo poznam: en Srb iz Pariza, sin zelo poznanega srbskega generala mi je nedavno takole pisal: "Moj zdravnik (Francoz, ki je že parkrat bil v Jugoslaviji) vedno hoče, da mu razložim, odkod to današnje stanje v Bosni. Ko mu rečem, da je tudi meni samemu vse nepojmljivo, on odgovarja: "Pa če vi sami to ne razumete, kako naj bi se jaz v tem znajdel?"

JUGOSLOVANSKO BREME

Dr. Jožko Šavli

Sicer zaslužni slovenski zgovinar France Kos, ki je na začetku tega stoletja izdal v štirih knjigah Gradivo za zgodovino Slovencev, se je povsem izognil obravnavanju slovenskega prava, ki je pod imenom "institutio Slavenica" ali tudi "slavica lex", navedeno v zgodovinskih virih. Zakaj se je temu izognil, ne moremo več z gotovostjo dognati, lahko pa vidimo posledice.

Lastno pravo v zgodnjem srednjem veku je pomenilo priznanje obstoja naroda-države. Zato se nanj sklicujejo vsi narodi, ki se ponašajo, da so zgodovinski. V šolah obravnavajo rimsko pravo. Nemci, ki jih še takrat ni bilo, navajajo pravo Bavarcev (lex Bagoariorum), Švabov (lex Alamannorum) pa Sasov (lex Saxonum), svoje pravo so imeli tudi Burgundi, Langobardi, Ostrogoti in Vizigoti, in tudi Vandali.

Franki, ki so bili po papeževem naročilu varuhi krščanske Evrope (po zmagi nad Arabci pri Potiersu 732), so poznali kot ljudsko pravo lex Ripuarica in kot vladarsko oz. plemiško lex Salica.

Čeprav je bilo zgodovinsko pravo prav temelj državnosti, in smo ga imeli tudi Karantanci-Slovenci, v naših zgodovinskih knjigah ni ne omenjeno ne obravnavano. Ne najdemo ga niti v zgodovinskih knjigah, ki so od 1910 izhajala pri celovski Mohorjevi in jih je pisal J. Gruden, saj gre za poljudno, četudi dokaj natančno, vendar ne študijsko pisano zgodovino.

Pričakovali bi, da se bo takšna zgodovina pisala po prvi svetovni vojni, ko je znova zaživela slovenska univerza? Nič takega! Prav do danes. V kraljestvu SHS in v Jugoslaviji smo zaman pričakovali zgodovinsko knjigo, ki nam bo prikazala naše zgodovinsko pravo, kar pomeni lastno državnost.

Vodilni zgodovinarji po prvi vojni, predvsem Milko Kos, sin Franceta, so nas prikazovali kot zgolj kulturno tvorbo. Omenjali sicer mimogrede Karantancije kot slovensko državo, ki pa naj bi bila le "kratkotrajna" in kmalu naj bi nas znova zagnil nemški "jarem".

Izpod tega jarma naj bi nas reševala kultura, predvsem od Trubarja dalje, dokler nas ni jarma v političnem smislu

Kdo je kriv ?

Alojz Povhe

Vojna v Bosni traja že čez štiri leta. Logika dogodkov nima s pojmom vojne ničesar skupnega. Posebno ker je v tej vojni zapopadenih vsaj pet raznih "vojn": prva - jug. armade za ohranitev suverenosti države; druga - jug. armada podpre vstajo hrvatskih Srbov; tretja - Srbi proti muslimanom; četrta - Hrvati proti muslimanom; peta - Hrvati in muslimani proti Srbom (Krajina).

Kar vsakogar od nas najbolj začudi, pa še posebej tudi ogorča, je trditev Srbov, da so to pekleno vojno zakrivil nikdo drugi kot mi miroljubni Slovenci. Ta obtožba res presega vsako mero srbske nerazsodnosti in licemerstva. Srbi namreč kar pavšalno trdijo, da se je vojna začela radi tega, ker je Slovenija proglasila svojo neodvisnost. ((Škoda velika, da se to ni zgodilo že pred desetletji!)) Takrat je Belgrad v Slovenijo poslal tanke, da bi preprečil odstop Slovenije iz Jugoslavije. K sreči so se Slovenci v tej krizi nekako znašli in uspešno preživeli to agresijo. Skoro istočasno so dosegli tudi mednarodno priznanje samostojnosti.

KRIVCI IN ŽRTVE

Na koga pada krivda in odgovornost za to nadvse kruto državljansko vojno in kdo je njena žrtev, o tem je nastala v teh letih obsežna literatura: na tisoče člankov po časopisih in desetine knjig, ki so bile objavljene doma in na tujem. Vsakdo obdolžuje nekoga drugega, a sebe opravičuje. Iz tega sledi velika zmedenost. Ena od dosti zanesljivih publikacij je londonski mesečnik "War Report", na katerega sem se deloma tudi jaz naslonil. Iz vse preobilne literature je kar težko zaključiti, kdo je žrtev in kdo je krivec za te usodne dogodke, in sploh, kaj je privedlo do konflikta.

Naj tu omenimo cel register obtožb, ki kroži v svetu. Že smo zapisali, da predvsem Srbi vso krivico mečejo na Slovence radi "samovoljnega" izstopa iz jugoslovanske skupnosti, dasi to ni bilo protiuustavno, a pri referendumu potrjeno s skoraj 100% "ZA".

Mnogi vso krivico pripisujejo Srbom, radi njihove brezobzirne hegemonistične politike in zoprnega velikosrbstva. Spet drugi obtožujejo "neofašistične" Hrvate, ali pa bosanske muslimane radi razdorne sile islamskih fundamentalistov. Nekim je kriv celo Titov avtoritarni režim. Tudi zahodne sile da nosijo krivico radi deloma po njih diktiranih mej po drugi svetovni vojni. Srbi še posebej naglašajo krivdo "nemškega imperializma", ker da se je Genscher zavzel za neodvisnost Slovenije in forsiral njeno mednarodno priznanje. Tudi UNO nosi krivico, ker se je predolgo kazala nezainteresirano, a pozneje za neučinkovito. Ne nazadnje da so vsemu krive kulturne razlike med nekdanjimi osmanskimi in avstro-ogorskimi pokrajinami. Srbi še prav posebno, ali deplasirano, obtožujejo katoliško Cerkev, in še posebej

rešila prva Jugoslavija oz. južni bratje.

V tem duhu se zgodovina po slovenskih šolah podaja še danes. In tudi v emigraciji po drugi vojni, kot posledica takšne vzgoje v predvojni šolah, ni prišlo do izčiščenja slovenske državne ideje na zgodovinski podlagi, četudi je v svobodnem svetu obstajalo gibanje za slovensko državo.

Zahtevo po tej državi so utemeljevali zgolj na naravnem pravu vsakega naroda, tudi slovenskega, da živi v svoji neodvisni državi. Žal nas to vzporeja z narodi v tretjem svetu, ne pa z Evropo.

V Jugoslaviji in še v sedanji Sloveniji je glede slovenske državne zgodovine in njenega odkrivanja obstajalo pravo ustrahovanje. Srbi s carjem Dušanom in njegovim zakonom so morali imeti primat. Zato so se o Dušanovem zakoniku, in seveda o bitki na Kosovem pa o kosovski devotki učili tudi po slovenskih šolah, o vsem izročilu slovenske državnosti, še iz Karantanije, pa ničesar.

Nadzorstvo nad zgodovinskimi razlagami je držal akademik B. Grafenauer, in s tem tudi nad slovenskim mišljenjem, ki je moralo biti prepričano o zgodovinskem hlapčevstvu Slovencev in o nujnosti bivanja v jugoslovanski državi, ki da nas edina lahko zaščiti pred vedno nasilnim nemštvom. To so tajni zaupniki ponavljali potem tudi v svobodnem svetu.

Slovenci se bomo iz tega uročene mišljenja o hlapčevstvu rešili šele s kritičnim pogledom na svojo zgodovino, česar star jugoslovanski aparat v Ljubljani pač ne misli storiti. Predolgo je bil vprežen v jugoslovanski voz. To bi kvečjemu lahko naredili slovenski ljudje v svetu. Da se končno rešimo jugoslovanskega bremena.

Če ne bo zmage strank slovenske pomladi na letošnjih volitvah, se bo za dolge čase utrdilo sedanje stanje, ki ga bosta branila tudi policija in pravosodni sistem, piše Jože Zagožen v S.B. 27.2.96.

Vatikan in rimskega papeža, in to pri vsaki mogoči priložnosti naglašavajo, češ, da je rimska cerkev najodločnejši rušilni faktor in načelno vedno protisrbski.

Nasprotno pa je težko misliti, da bi Vatikan in papež bili tako strašno zainteresirani ravno na Srbih in Srbiji.

POGLED NAZAJ

Kdor je spremljal dogodke in kdor se še spominja nastanka Jugoslavije, ta ve, da je Jugoslavija bila od samih začetkov nestabilna in deloma ponesrečena formacija. Samo jedro današnjega konflikta leži že pri ujedinenju. Vse je bilo prenapetostno. Hrvati so hoteli imeti svojo republiko, a Slovenci svojo avtonomijo. Srbom je bila v glavi edino neka Velika Srbija. Znano je, da je (popolnoma nesentimentalni) Pašič bridko jokal, ko je podpisoval dokument o ujedinenju. A kralj Aleksander je, na poznejši predlog, naj bi Jugoslavija postala konfederacija, predlog odločno zavrnil z "Ne, to nikad."

Jaz bi vsemu še pristavil, da je tudi nesrečna bosanska vojna nič drugega kot nadaljevanje prve in druge svetovne vojne. Mi se dobro spominjamo, kdo je sprožil prvo svetovno vojno: mala Srbija, s svojim brezsmiselnim terorističnim aktom - sarajevskim atentatom, kjer so ubili popolnoma nedolžen zakonski par, sicer avstrijski, a zelo naklonjen slovenstvu. Le kaj je nepomembna, majhna Srbija, še do včeraj turški pašaluk, z revolverjem in bombo hotela doseči pri tedanjih evropskih urejenih in stabilnih velesilah? To je res zagonetno. Brezprimerna megalomanija. Že takrat je rovarila po Bosni in jo, s svojimi terorističnimi organizacijami poskušala destabilizirati. No, to ni delala, dokler so tam vladali Turki!

Srbi so svoj razdorni talent pokazali tudi v drugi svetovni vojni. Ni nam pretila prav nobena nevarnost. Ali je mala belgrajska čaršijska klika, brez konzultiranja Hrvatov in Slovencev, izvedla puč, otročje naivni akt, ki je v najkrajšem roku uničil Jugoslavijo, dočim so "hrabri" pučisti, z državnim zakladom, strahopetno pobegnili v varno tujino, a narod prepustili zli usodi.

TEMNA BODOČNOST

Ko to pišem, še drži Daytonski sporazum. Trenutno obstoja neko labilno premirje. Ali posamezne oborožene bande bodo vedno aktivne. Zelo sem skeptičen, kar se Daytona tiče. Tam so podelili bosanski kos ozemlja na dve polovici, - a kaj bo z dvainpol milijona ljudi, o tem nismo zvedeli nobene modre besede. Da bi vojna zločinca Karadžić in Mladić kedaj prišla pred Haško sodišče? Na to bi vsak konj udaril v huronski smeh. Za Srbe sta ta dva bandita nič manj kot narodna junaka in oni so nanju ponosni kot mi je nedavno trdil neki bivši kolega Srb.

6. jan. 1996

KONGRESU ZLSD OB ROB

nadaljevanje s str. 3

sredogorju srečujemo le še razpadajoče nekoč mogočne kmečke hiše in gospodarska poslopja. Nikjer ni pravega življenja, le tu in tam samotarijo ostareli ljudje, ki se ne morejo niti sami preživljati. Kako drugače je v sredogorju naših severnih in zahodnih sosedov, ki niso bili deležni blagoslova komunistične avantgarde, zato se tam bohotijo mogočne kmetije.

Pridnim podjetnikom, kmetom in obrtnikom so vzeli premoženje in nekaterim tudi življenje. Res so umetno ustvarili na tisoče delavnih mest, zlasti v administraciji z bohotenjem zveličavnega delavskega samoupravljanja v tako imenovanih samoupravnih interesnih skupnostih in drugod. Rezultate dela te armade ni bilo mogoče prodati niti na domačih in tudi ne na tujih trgih. Ker je bila prepovedana privatna lastnina, je bila slovenskemu delavcu in kmetu vzeta vsaka iniciativa. Razširil se je mit o pravici delavca, na dolžnosti pa se je popolnoma pozabljalo. Po zlomu tako idealno vodene gospodarstva ni čudno, da se je čez noč znašlo na cesti na tisoče delavcev, ki v svoji slepoti objokujejo propadli družbeni red, misleč, da jim je nudil varno existenco. Nekateri podjetni in pridni Slovenci so zato raje zapustili domovino in si izbrali drugo domovino v tujini, kjer so brez pomoči domače avantgarde dosegli zavidljive uspehe na različnih področjih: v gospodarstvu, znanosti, politiki in drugod.

Ob vsem tem pomeni sprejem delavske resolucije na kongresu Združene liste socialnih demokratov pravo farso. Ideologija, ki je uničila slovenskega delavca in kmeta, uničila slovensko gospodarstvo in s tem povzročila množično brezposelnost, se ponovno oklicuje za rešiteljico in meče pesek v oči naivnemu a v srcu poštenemu slovenskemu narodu.

Žal le preveč naivnežev verjame v to propagando. Pri tem pa sploh ne pomislijo, da je prav ta slovenska politična stranka v predvolilnem obdobju v jeseni 1992 leta obljubljala stotisoč novih delavnih mest. A iz tega ni nič, čeprav je od volitev že preteklo tri četrtine časa in bi bilo moralo biti do danes odprtih vsaj 75.000 novih delavnih mest. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da je mimistrstvo za delo v rokah Združene liste socialnih demokratov.

GRBI NA KOLEDARJU

Za leto 1996 je zavarovalnica Slovenica izdala lep stenski koledar, na katerem se po mesecih vrstijo grbi slovenskih dežel. Gre za naslednje dežele: Koroška, Štajerska, Kranjska, Goriška, Istra, Trst, Panonija, Slovenska krajina, Ortenburg, Celje, Oglej, Karantanija.

Pobuda slovenske zavarovalnice, ki je koledar izdala, je razveseljiva, saj gre v tem primeru za ožvitev slovenskega grboslovja, ki je bilo pod Jugoslavijo povsem zatrto. Dopuščeni so bili le grbi mest. To je bilo vsled tega, ker Srbi nimajo grbov, vsled tega jih niso dovolili niti Slovencem.

Da pa to ne bi bilo očitno, je bila že po prvi vojni razširjena trditev, da nas je stara Avstrija cepila, delila na Kranjce, Korošče, Štajerce... Dasi so te dežele nastale v resnici že pred Avstrijo.

Grbi so značilen pojav zahodnoevropske kulture srednjega veka. Vzhodna Evropa jih ni imela. Pojavijo se v 12. stoletju in so znamenja vladarjev in plemiških rodbin. Te rodbine so nam bodisi nemški kot tudi jugoslovanski zgodovinarji vztrajno razglašali za nemške, za nosilce nemškega jarma. Izpod tega jarma naj bi nas osvobodili "bratski" Srbi leta 1918.

Presenetljivo je, da star jugoslovanski aparat, vsidran v slovenske vladne ustanove, še danes ovira svobodno razlaganje slovenske zgodovine, in s tem tolmačenje grbov, zlasti še karantanskega grba s Črnim panterjem. Srbski lobby v Sloveniji bi rad očitno še sedaj preprečil prodor spoznanja o slovenski državi v zgodovini, ki je izpričana prav s karantanskim grbom, odtisnjem prvič leta 1160.

Stare jugoslovanske strukture, ki se sicer pozivajo na akademsko avtoriteto, očitno ne morejo več zaustaviti prodora slovenske državne ideje, ki smo jo vsa povojna leta gojili in zastopali v zdomstvu, in katere nosilec je bil prav list SLOVENSKA DRŽAVA.

Zaradi izkrivljanja slovenske zgodovine se je ta ideja zdela številnim utopična, nestvarna, češ da bi samostojno Slovenijo, če bi se pojavila, takoj vsrkala bodisi nacionalistična Italija ali Nemčija.

Sile, ki so širile to misel, še danes delajo na tem, da bi samostojno Slovenijo zapravile. V svetu omalovažujejo njen obstoj, češ da Slovenci nikoli niso bili samostojni in nimajo s tem nobenih izkušenj. To podtaknjeno misel je ob priliki izraelskega obiska v Ljubljani objavil vpliven Jeruzalem Post.

Kot vidimo, razglasitev samostojne Slovenije še ni dovolj. Treba jo je tudi zgodovinsko in pravno utemeljiti. Starodavni grb Karantanije, prve slovenske države, je v tem najbolj prepričljiv argument. Tudi za svet! S tega vidika gledano, je potem jasno, zakaj se stari jugoslovanski aparat, pogosto celo z akademsko avtoriteto, zaganja proti njemu.

J. Šavli

Meeting of scholars and lovers of the Bible from East and West 18-20 September 1996, Ljubljana, Slovenia

Mnoge meje delijo ljudstva in narode: morja in puščave, jeziki in kulture, ideologije in religije. Posebno boleče so meje, ki se vzdržujejo znotraj narodov, kontinentov ali skupin iste kulture. Klasičen primer takšne razdelitve je meja, ki obstaja med vzhodno in zahodno Evropo. Komunistični zid je padel, toda ostala je meja, ki temelji na dolgi zgodovini predsodkov.

Toliko bolj razveseljivo je, da se Združene biblične družbe, ki pospešujejo prevajanje Svetega pisma po vsem svetu, Katoliška svetopisemska zveza, ki skrbi za svetopisemsko pastoralo v katoliški Cerkvi in pogodbeno sodeluje z Združenimi svetopisemskimi družbami, in Družba za svetopisemsko slovstvo (Society of Biblical Literature), največje svetovno znanstveno svetopisemsko združenje, zelo trudijo, da bi odpravili takšne razkole. Njihova občudovanja vredna dejavnost je spodbudila koordinacijski odbor za nov slovenski prevod Svetega pisma, da ob izidu tega prevoda zberemo znanstvenike in ljubitelje Svetega pisma z Vzhoda in Zahoda in tako omogočimo znanstveno in kulturno izmenjavo spoznanj. Predsednik koordinacijskega odbora akad. prof. dr. Jože Krašovec je predlagal, naj Slovenska akademija znanosti in umetnosti organizira mednarodni simpozij o interpretaciji Svetega pisma. SAZU je predlog sprejela in njeno predsedstvo je 31. januarja 1995 Krašovca imenovalo za predsednika organizacijskega odbora. V naslednjih mesecih je Krašovec pridobil k sodelovanju še Izraelsko akademijo znanosti in humanističnih ved (Jeruzalem), Univerzo v Ljubljani, Univerzo v Mariboru, Teološko fakulteto Univerze v Ljubljani, Združene svetopisemske družbe (London), Katoliško svetopisemsko zvezo (Stuttgart), Družbo za svetopisemsko slovstvo (Decatur, GA) in Orientalski inštitut v Rimu. Odziv vodilnih svetovnih specialistov v hermenevtiki in v različnih starih in slovanskih prevodih Svetega pisma je bil zelo spodbuden. Zdi se, da bo na simpoziju nastopilo okoli petdeset uglednih predavateljev iz inozemstva: orientalisti, biblicisti, slavisti, literarni kritiki, teologi in filozofi. Toliko bolj je primerno, da bo med simpozijem v Narodni galeriji odprta razstava svetopisemskih rokopisov in tiskov (pripravila jo bosta Narodna in univerzitetna knjižnica in Narodna galerija v Ljubljani), v Cankarjevem domu bosta razstavljeni dve potujoči razstavi, ob večerih pa bosta v Cankarjevem domu dva koncerta in slovesna predstavitev novega slovenskega prevoda Svetega pisma. Višek vseh slovesnosti bo krstna izvedba skladbe češkega skladatelja Petra Ebna.

Kakor je razvidno iz programa, je namen prireditev večstranski: na najvišji znanstveni ravni in ob upoštevanju enakosti med jeziki in kulturami predstaviti značilnosti hermenevtike, kot se kaže v starih in slovanskih prevodih Svetega pisma; presojati vlogo Svetega pisma v sodobni hermenevtiki na splošno in posebej v narodnih kulturah; vzpostaviti tesnejše povezave med Vzhodom in Zahodom in spodbuditi ekumensko razsežnost v svetopisemski interpretaciji. Izid knjige knjig v novem slovenskem prevodu predstavlja edinstveno priložnost za takšno srečanje. Ker slovenščina ne spada med velike svetovne jezike, bo srečanje na osnovi svetopisemskih idej in vrednot simboliziralo zavest o pomembnosti vsakega jezika kot glavnega znamenja identitete. Veseli nas, da bomo gostitelji večjega števila uglednih izraelskih znanstvenikov in bomo sodelovali z Izraelsko akademijo znanosti in humanističnih ved. To sodelovanje bi naj izražalo skupna prizadevanja narodov, ki niso veliki po številu, a so močni v odločnosti, da preživijo in ohranijo svojo narodno in kulturno identiteto.

Nastop najodličnejših strokovnjakov interpretacije Svetega pisma na simpoziju in delno na slavnostni akademiji, bogastvo drugih prireditev in simboličen pomen izida novega komentiranega prevoda celotnega Svetega pisma so veliki razlogi za vabilo slovenski kulturni

in religiozni javnosti, naj se ljubitelji Svetega pisma in splošne kulture pridružijo gostom z Vzhoda in Zahoda in delijo veselje nad dokončanjem velikega narodnega projekta.

Ker bomo gostitelji velikega števila tujih predavateljev in bodo skoraj vse prireditve potekale v Cankarjevem domu, kjer bo po predračunu samo najem prostorov znašal skoraj 5 milijonov SIT, smo v finančnem pogledu odvisni od prispevkov udeležencev in sponzorjev. Večina značilnih velikih slovenskih podjetij se na izrecno prošnjo ni odzvala. Čast Slovenije bodo torej zopet reševali "majhni". Če kdo želi sodelovati kot sponzor, naj o tem obvesti organizacijski odbor in prispevek pošlje na račun SAZU pod šifro "Biblija": 50100-678-41661.

Prispevek za vse prireditve štirih dni bo znašal 15.000 SIT in ga bo potrebno plačati do dokončnega vpisa. Delna udeležba je mogoča za ustrezno nižjo ceno. Študentje lahko dobijo popust na pisno prošnjo do konca avgusta 1996. Organizacijski odbor priporoča komunikacijo predvsem po faksu in po pošti.

Pogodbeno s Cankarjevim domom tajniške posle organizacijskega odbora pod vodstvom J. Krašovca opravlja ga. Tanja Benedik; glavna sodelavca sta g. Zoran Mezeg, upravni direktor SAZU, in g. Marko Urbanija, vodja knjižnice Teološke fakultete v Ljubljani in tajnik odbora.

Predstavitev Svetega pisma
Organizacijski odbor
Dolničarjeva 1
SI-61000 Ljubljana
☎: (061) 313 329
Faks: (061) 133-0405

akad. prof. dr. Jože Krašovec
predsednik organizacijskega odbora

×

Preliminarna prijava za simpozij
Nameravam se udeležiti mednarodnega simpozija o interpretaciji Svetega pisma in želim prejemati vse nadaljnje informacije o tem dogodku.

Priimek: _____ Ime: _____

Položaj: _____ Ustanova: _____

Naslov: _____

Mesto: _____ Poštna št.: _____

Telefon: _____ Fax: _____

Prosimo, da prijavnico vmete organizacijskemu odboru.

SOCIALDEMOKRATSKA STRANKA SLOVENIJE

TEDENSKA INFORMACIJA

Ljubljana, 20. december 1995

TEDENSKA INFORMACIJA

PROGRAM KONTINUITETE: NEKATERE VREDNOTE ZDRUŽENE LISTE

Združena lista (bivši komunisti) je imela v mesecu novembru kongres, na katerem so sprejeli dopolnjen program stranke. Politične stranke je potrebno soditi predvsem po njihovih dejanjih, manj pa po tem kar zapišejo v svoja programska izhodišča. Vendar so tudi slednja zelo pomembna, saj nam pokažejo v kakšni luči se želijo stranke prikazati pred članstvom in (potencialnimi) volilci, na nekoliko manj opazen način pa nam lahko izdajajo tudi dejansko stanje duha v posamezni stranki. To velja tudi za Zdrženo listo, pri čemer je še posebej zanimiva primerjava s programskimi izhodišči SDSS, saj se ZL samooklicuje za socialdemokratsko stranko. Za nekaj lepimi besedami se podobnosti kmalu končajo, zato si oglejmo nekaj poudarkov, ki dokaj lepo ponazarjajo nepremostljive razlike med obema strankama.

SOCIALIZEM

Zahodnoevropska socialdemokracija je praviloma razlikovala "demokracijski socializem", ki se uporablja tudi kot sinonim "socialni demokraciji", od raznih komunističnih in socializma. Razlika je, da bomo bolj nazorni, na primer takšna kot med Norveško in Kubo... Seveda pa je socializem zaradi te dvojne rube precej neroden izraz, zato se mu mnogi (predvsem v postkomunističnih družbah) raje izogibamo. Celo nekdanja Socialistična stranka Avstrije, se je preimenovala v Socialdemokratsko stranko Avstrije. ZL nima takih problemov, kajti zanjo je socializem očitno en sam. Ko v istem tekstu govori o samoupravnem socializmu, socialistični zvezi delovnega ljudstva, socialistično orientirani levici, socialističnem gibanju, ne omenja nobenih razlik med temi socializmi ali med svojim razumevanjem socializma nekoč in danes, hkrati pa je socializem vedno uporabljen izključno v pozitivnem ali nevtralnem pomenu.

REVOLUCIONARNA DEDIŠČINA

Svoje dediščine ZL nima le za socialistično (pa karkoli že to pomeni), temveč tudi za socialdemokratsko. Socialdemokracija se je po njenem uveljavljanju že skozi delovanje Zveze komunistov Slovenije (ZKS), Zveze komunistov Jugoslavije (ZKJ) in Socialistične zveze delovnega ljudstva (SZDL), čeprav je ZL v zvezi s tem v končni verziji programa raje izločila

nekatero največje neumnosti, ki so se pojavljale v osnutku. Še vedno pa so ponosni na to, da njihova partija "ni delovala kot podaljšana roka Kominterne" in da je "najostreje kritizirala stalinizem". Ni nam treba posebej pojasnjevati, da gre za potvarjanje zgodovine. Komunistična partija Slovenije (KPS) namreč ni bila le komunistična, temveč stalinistična partija, saj drugače v okviru Kominterne ne bi mogla delovati (v njej je namreč delovala vse do njene razpustitve). Za razliko od socialdemokratske Internacionalne Kominterne ni bila koordinacija strank, temveč nadnacionalna stranka, vodena iz SZ. Posamezne nacionalne partije so bile bolj podobne območnim podružnicam, kot pa samostojnim strankam. KPS ni bila izjema, zato je brez ugovorov sprejemala tudi uradno stališče, da je socialdemokracija neodpustljiv oportunistični revizionizem ali pa celo neka vrsta fašizma. Njen obračun s stalinizmom po letu 1948 pa je potekal približno v slogu: "Pri nas ni več ljudožercer, ker smo ravno včeraj pojedli zadnjega..." Iskanje "socialdemokratskosti" v avtokratski zgodovini ZL ne kaže le na njeno "namerno" pozabljenost temveč tudi na nepripravljenost, da s svojo preteklostjo pretrga.

"SOVRAŽNIKI LJUDSTVA"

Naslednja nepretrgana vez ZL z njeno preteklostjo je njena značilna nestrpnost do drugače mislečih. V zvezi s tem je posebno zanimivo njihovo pojmovanje pravičnosti. Medtem, ko SDSS razume pravičnost zelo široko kot "pravno enakost" in "enakost socialno-ekonomskih možnosti" za vsakogar ne glede na "katero koli (...) osebo okoliščino", je ZL selektivna in podpira tisti boj za pravičnost, ki vodi, kot pravijo, v "širitev in uveljavljanje tudi drugih naših (to je njihovih) temeljnih vrednot" in hkrati nasprotuje "ustim skupinam in posameznikom, ki s terjanjem pravičnosti kličejo po mračnjaštvu in drugih negativnih vrednotah". Kdor ne zagovarja vrednot ZL, naj si torej ne drzne pričakovati pravičnosti. Posebno zanimiv je tudi odnos do religije. Moderna socialdemokracija in z njo tudi SDSS je z določenimi vrednotami zelo blizu krščanski etiki, hkrati pa je religiozno nevtralna, kar pomeni, da je enako odprta tako za pripadnike vseh veroizpovedi kot za tiste, ki niso verni. Nasprotno pa ZL izrecno govori o "socialdemokratskem ateizmu". Komunistem je kot totalna ideologija pač skušal sam prevzeti vlogo precej izključujoče religije, zato je njegova nestrpnost do drugih svetovno nazorov razumljiva in ZL se te nestrpnosti nikakor ni otesla.

OBLIKOVANJE NOVEGA ČLOVEKA

Izhodišče programa SDSS je potreba po prilagajanju družbe potrebam in interesom ljudi; na tej podlagi je utemeljena demokracija in na podlagi demokracije vse druge temeljne vrednote. Izhodišče programa ZL pa je

nasprotno, njena vizija "demokracijskega socializma", iz katere izhaja potreba, da se ljudi ustrezno prilagodi njeni viziji, kajti "spreminjanje družbe je (...) vezano na hkratno spreminjanje posameznika". Tudi to je bistvena razlika, ki razločuje demokracijsko stranko od tiste, ki se ne more odreči svojim totalitarnim nagibom.

Čeprav ZL rada govori o usmerjenosti v prihodnost, je njen program tipičen program preteklosti, namenjen komunističnim nostalgikom. Ostanke stare ideologije na ravni deklariranih vrednot in okoliščanj z metodami ekonomskega liberalizma v praksi tako ostajata njena zaščitna znaka.

1. februar 1996

INFORMACIJA SDSS

1. ZDRUŽENA LISTA IZSTOPILA IZ VLADE

Združena lista (ZL - nekdanji komunisti) je v petek, 26. januarja 1996, izstopila iz vlade. Vzrok za izstop je bila interpelacija o delu in odgovornosti ministra za gospodarske dejavnosti, dr. Maksa Tajnikarja, ki je član ZL. Ministru Tajnikarju je opozicija v interpelaciji, ki so jo vložili poslanci SDSS in SLS (Slovenska ljudska stranka), očitala med drugim podpis komercialne garancije, s katero je omogočil srbskemu poslovnežu dvomljivega slovesa Vukomanu Zariču plačilo več kot 3 mio. dolarjev provizij. Minister Tajnikar iz ZL je neposredno odgovarjal za sanacijo Tama, ki je v prejšnjem režimu zaposlovala več tisoč delavcev in ki je nekdanje izdelovala avtomobile. Sanacija Tama je propadla, delavci so brez dela, zapravljenih pa je bilo preko 80 mio. dolarjev denarja iz proračuna.

Po izstopu ZL iz vladne koalicije ima Slovenija manjšinsko vlado, ki jo sestavljajo poslanci LDS (Liberalna demokracija Slovenije) in SKD (Slovenski krščanski demokrati). Skupaj imajo 44 poslancev v 90 članskem parlamentu. Redni mandat vlade in parlamenta se izteče že novembra 1996, zato večina analitikov v Sloveniji ocenjuje, da prihodnji meseci ne bodo ugodni za resno delo manjšinske izvršne oblasti in da se predvolilna kampanja že začela. Nekoristen čas bi skrjšale samo predčasne volitve, ki pa jih obe preostali vladni stranki zavračata.

UMRL JE STANE PLEŠKO

V SPONIM STANETU PLEŠKU

Ivo Žajdela

Na dan Sv. Štefana je slovensko skupnost v Torontu pretresla novica, da je umrl dolgoletni predsednik Tabora g. Stane Pleško, star 72 let.

Med drugo svetovno vojno je okusil vse težave državljanske vojne, po Italijanih bil poslan v taborišče Treviso in Padova, bil kmalu izpuščen in se še istega leta vrnil v Kozarje blizu Dobrave. Videl je komunistično nevarnost, zato se je pridružil vaški straži, kasneje pa domobrancem na Dobravi.

Meseca maja l. 1945. ob vračanju domobrancev in civilistov iz Vetrinja v komunistično Jugoslavijo, je bil z bratom zaprt v Škofovih zavodih, odkoder je jima uspelo pobegniti ter po štirih letih skrivanja v domovini, srečno uteči čez mejo v Avstrijo. Od tam sta emigrirala v Kanado in se nastanila v Torontu.

Ves čas svoje emigracije je pokojni Stane veliko pisal o komunistični diktaturi in množičnih pokolih, ki so jih komunistični rablji izvajali nad vrnjenimi domobranci, očeti, materami, dekleti in otroci.

Gotovo je Stane bil eden najpoldovitejših pisateljev in pripovednikov v celi slovenski emigraciji. Močno ga bo pogrešala slovenska emigracija, ki je kljub trdemu življenju, ostala zvesta slovenskim narodnim vrednotam, načelom in Bogu. Kljub mnogim težavam in zlobnim podtikanjem - tudi v Torontu samem - je ostal trden in ni klonil.

Ko je ležal v pogrebem zavodu Ridley, so se dva dni vrstile dolge vrste rojakov, ki so se prišli posloviti od pokojnega Staneta. Tudi na dan pogreba - 29. decembra 1995 - so cerkev napolnili do zadnjega kotička, celo pod korom je stalo polno ljudi. Združena moška zborā obeh župnij ter Fantje na vasi so pod vodstvom Naceta Križmana prepevali na koru. Župnik pri Mariji Brezmadežni, c.g. Ivan Plazar, je bil glavni celebrant in je v govoru lepo opisal Staneta kot globoko vernega župljana, ki je sodeloval pri mašah kot napovedovalec in pevec. Ob župniku so somaševali še štirje duhovniki; prisoten je bil tudi torontski naškof dr. Alojzij Ambrožič, ki je na koncu ob krsti molil za pokojnega rojaka.

Po pogrebni maši se je vila dolga vrsta avtomobilov na Assumption Cemetery, kjer so mu pevci zadnjikrat zapeli v slovo pesem Vigred se povrne. Ob odprtem grobu so se vrstili trije govori: Blaž Potočnik, Milan Zajc iz Clevelanda in ga. Ema Pogačar, ki je prebrala telegram, ki ga je poslal soborec Ivan Korošec iz Buenos Airesa. Na pogreb so prišli tudi vsi trije rešenci iz Kočevskega Roga: Dejak France, Zajc Milan in Kozina France, da se poslovijo od pokojnega Staneta in z njimi tudi več rojakov iz Združenih držav Amerike.

B.P.

Zaradi kratko odmerjenega prostora navajamo samo poslovilni govor, ki ga je imel soborec in prijatelj g. Blaž Potočnik.

Dragi Stane, naš soborec in prijatelj!

Ko se danes zadnjikrat poslavljamo od Tebe, dolgoletnega predsednika društva Tabor, bi Ti rad ob slovesu spregovoril nekaj besed v imenu nas vseh bivših domobrancev.

Na dan Sv. Štefana je v zgodnjih urah prenehalo biti Tvoje srce. Poklical Te je k sebi vsemogočni Bog, da boš prejel zaslužen plačilo, saj si mu vse življenje zvesto služil. Vse prehitro se je oglasila na Tvojem domu bela žena Smrt in Te izrgala žalujoči ženi in otrokom.

Ostal si zvest svojim načelom, domobranstvu, narodu in Bogu, ki Ti je pomagal, da sta se z bratom čudežno rešila iz Škofovih zavodov, kjer je na stotine domobrancev čakalo, da jih komunisti odpeljejo na morišče, Brezarjevo brezno v Podutiku. Po božji Previdnosti sta se po dolgih mesecih skrivanja podala na tvegano pot čez mejo in končno pristala v adoptirani domovini Kanadi.

Kljub mnogim nevarnostim in podtikanjem, ki so se rojevale med slovensko kanadsko emigracijo, nisi klonil, ampak ostal zvest svojim načelom. Odkrival si v svojih številnih člankih in knjigah morije slovenskih partizanov, tako da je svet izvedel pravo resnico o komunistični revoluciji v Sloveniji. Izdal si več knjig, v katerih si razkrinal slovenski boljševizem, ki je pobijal štiri leta naš pošten in veren slovenski narod. Za vse to Tvoje nesebično delo Ti bo Vsemogočni, ki je pravičen in milostljiv, bogato polučal.

Danes Ti ob Tvojem prezgodnjem grobu bivši soborci in domobranci oljubljamo, da bomo ostali zvesti svojim načelom in nadaljevali z delom, ki si ga Ti več desetletij vestno opravljal. Dragi Stane, odpohij se v tej blagoslovljeni kanadski zemlji in prosí Vsemogočnega za nas še preostale domobrance, da bi ostali zvesti svojemu narodu in veril!

Žalujoči soprogi in otrokom še enkrat izrekam globoko sožalje.

FRANC SALEŠKI GOMILŠEK

Sv. Benedikt v Slovenskih Goricah je sosedna fara Negove. Mi smo bili prav na meji. Meja fare, meja občine in meja okraja. Pri Negovi ni bilo nobene mladinske organizacije razen Marijine družbe za fante in dekleta ter Prosvetno društvo. Toda vse je bolj životarilo.

Č.g. Bratkovič, dasi izvrsten dušni pastir, ni bil vnet za tako delo. Je bil vzgojen pač v dobi, ko Mladinskih organizacij še ni bilo. Pri Sv. Benediktu je bilo drugače. Tam je bila že leta 1903 ustanovljena Mladeniška zveza po tedanjem kaplanu F.S. Gomilšku. Delovalo je izobraževalno društvo, imeli so Dekliško zvezo, da niti ne omenjam Marijinih družb.

Svetovna vojna je delo teh organizacij precej zavrla. Toda ne popolnoma. Imeli so delavne kaplane. Župnik Franc Zmazek je bil že star in je dal proste roke kaplanom. Proti koncu prve svetovne vojne je bil za kaplana č.g. Martin Erhatič, poznejši župnik pri Sv. Jakobu v Slov. Goricah. Silno delaven gospod. Prirejali so pogosto igre v Društvenem domu. Če sem le mogel, sem bil navzoč. Spominjam se dobro npr. igre Janez E. Krek "Tri sestre". Že takrat sem se navdušil za delo v organizacijah. Kmalu po koncu vojne je umrl župnik F. Zmazek. Nasledil ga je č.g. Franc Gomilšek, ki je bil

DNEVNIK
PRVEGA UREDNIKA
SLOVENSKE DRŽAVE

Mirko Geratič, zaveden Prlek iz Negove, srca Prlekije,

je bil prvi

urednik SLOVENSKE DRŽAVE. (Op. ured. S.D.)

takrat župnik pri Sv. Petru ob Sotli. Bilo je menda leta 1919, v poletni dobi, ko ga je fara slovesno sprejela. Prišel je med svoje ljudi, katere je poznal že iz dobe kaplanovanja. Bilo je precej zapuščeno, zlasti gospodarstvo. F.S. Gomilšek se je lotil dela z mladeniško vneto. Imel pa je seveda tudi nasprotnike. To so bili predvsem konservativci. Ni jim šlo v glavo, čemu toliko organizacij. Imeli so: Marijine družbe za vse štiri stanove, Dekliško zvezo, Mladinsko zvezo, Izobraževalno društvo, Kmečko zvezo, Sadjarsko društvo, Čebelarstvo društvo, Kmetijsko društvo. Imeli so seveda tudi Posojilnico, kateri je načeloval župan Ivan Župe.

Pri vseh organizacijah je sodeloval Gomilšek. Vsako nedeljo je imel stanovski nauk in sicer po večernicah. Mladeniška in Dekliška zveza sta imeli po nauku še

sestaneke, na katerem so člani sami nastopali z deklamacijami in govori. Vse te je pripravil župnik in predno je kdo nastopil, je moral k župniku in tam napraviti "nastop".

Toda šola je bila zelo izredno koristna za mladino. Tudi igre je organiziral. Saj štirikrat na leto so bile v dvorani igre. Imel je to napako, da ni maral mešanih vlog. Otepal se jih je do zadnjega.

Ko je prišel za kaplana č.g. Anton Ravsl (Slivnica pri Mariboru), smo začeli tudi z mešanimi vlogami. G. župnik se je nerad vdal. Ko je bil na odru kak malo bolj zaljubljeni prizor, je gospod sklonil glavo in gledal v tla. Pod Ravslom in pozneje pod kaplanom Ignacijem Bervarjem je šlo preko odra lepo število dramskih del.

Zelo delaven je bil č.g. Oblak, prav tako pisatelj Anton Boste. Mimogrede naj naštejem le nekaj iger: Mati, Deseti brat, Veriga, Podrti križ (iz češkega prevedel č.g. Oblak), Razvalina življenja, Miklova žala, Črni križ pri Hrastovcu, Naša kri itd. Vsa ta leta, ko sem aktivno sodeloval pri vseh prireditvah na ta ali oni način, ni bilo niti enega samega slučaja, da bi se kdo spotaknil nad igralci. Župnik Gomilšek se je mešanih iger bal neupravičeno. Ljudje so bili pa tudi siti samo moških in samo ženskih vlog.

dalje prihodnjič

Duhovniški jubileji

PROF. DR. ANTON TRSTENJAK
90-LETNIK

Dne 13. januarja t.l. se je zbralo v dvorani Tabor v Mariboru nad 1000 Slovencev, da bi v veselem razpoloženju počastili 90 letnico svetovno znanega teologa, filozofa in psihologa, univerzitetnega profesorja dr. Antona Trstenjaka. Ob tej priliki so tudi proglasili državno priznanje za tkz. Fundacijo dr. Antona Trstenjaka, ki naj bi pomagala potrebnim študentom s štipendijami in sploh Prlekiji poživiti kulturno obnovo tradicionalnega izročila za boljšo bodočnost pokrajine.

psiholog,
univ. prof.,
akademik

Prof. dr. Ludvik Toplak, rektor Univerze v Mariboru, eden izmed glavnih pobudnikov srečanja "prijatelj Prlekov" (zdaj že v petič), je imel v imenu upravnega odbora Fundacije pozdravni govor, v katerem je razložil pomen in potrebo za to Fundacijo, da bi se obnovilo SPOŠTOVANJE DO KULTURNIH VREDNOT, ki so začele, tako se zdi, zadnje čase v Prlekiji upadati. Slavnostni govor je pa imel dr. France Bernik, predsednik SAZU, ki je opisal izredne sposobnosti in dosežke mednarodnega slovesa predavatelja in pisatelja dr. Antona Trstenjaka.

Proslavljanja se je udeležil predsednik Republike Slovenije, g. Milan Kučan, ki je izročil slavljenju častni znak svobode R.S.. Župan Maribora, dr. Alojzij Križman pa mu je podaril "dar mesta" steklenico modre kavčine, letnik 1994. Med častnimi gosti so bili tudi mariborski škof, dr. Franc Kramberger, rektor ljubljanske univerze, prof. Alojz Kralj in številne druge znane osebnosti.

G.inženir Marjan Podobnik, predsednik SLS, ki se slavja ni mogel udeležiti, je izrazil svoje čestitke akademiku Trstenjaku na njegovem domu v Ljubljani. Pri pogovoru je dr. Trstenjak podal zanimivo izjavo, ki si jo je vredno zapomniti:

"Kot duhovnik nisem bil nikoli član nobene stranke, toda vaša Slovenska ljudska stranka mi je tudi kot kmečkemu sinu in tudi zaradi prizadevanj vaše stranke najbližja."

Zavedamo se, da so mnogi prijatelji dr. Ludvika Toplaka, Prleka, sodelovali pri večletnih naporih, pripeljati Fundacijo in spraviti skupino "Prijatelj Prlekov" v pogon. Mi v Torontu se pa z veseljem spominjamo prijetnega srečanja z njim v Torontu na Slovenskem dnevu 1993. leta. Njemu in sodelavcem želimo pri njihovih naporih veliko uspeha.

Dr. Anton

Trstenjak je bil rojen v Gornji Radgoni, avtor nešteti (50) knjig, po večini iz psihologije, častni član SAZU, častni doktor obeh slovenskih univerz. Med njegove študije v tujini je prišteti tudi študij v Montrealu, Kanadi.

Jubilantu ob tem visokem jubileju želimo zdravja, da bo še v bodoče lahko podajal psihološke analize o slovenskem narodu.

AK

Č.G. TOMAŽ HOLMAR

V celovski NEDELJI smo brali, da je na Obirskem na Koroškem obhajal 65 letnico duhovništva (železno mašo) tamkajšnji provizor, č.g. Tomaž Holmar.

Tisti, ki ga bolje poznajo, vedo povedati, da je bil leta 1933 navzoč na Sv. Višarjih pri skupini akademikov, katerim je prof. L. Ehrlich spregovoril zgodovinske besede:

"Ob temeljih te svete gore se stikajo tri poglavitna evropska plemena: Romani, Germani in Slovani. Namesto mejnika so naši očetje postavili na ta otok cerkev, Mariji v čast. To je edini mejnik, ki narodov ne loči, ampak jih združuje."

Slavljenju čestitamo!

Tomaž Holmar

DR. KALIST LANGERHOLC, OFM
85 LETNIK

Dne 23. januarja je pri Sv. Štefanu v Chicago obhajal svoj 85. rojstni dan č.g.dr. Kalist Langerholc, OFM. V letih, ko mnogi počivamo, g. pater, poln energije in optimizma, še vedno opravlja "kaplanske" posle, po dolgih letih poučevanja na ameriških univerzah.

Navdušenemu Slovencu, vzornemu dušebrižniku, izražajo čestitke in dobre želje nešteti prijatelji in bralci S.D.

Na mesečnem sestanku Slov.Kan. sveta je imel zanimivo predavanje o gospodarstvu v Sloveniji dr. Peter Urbanec. Po možnosti ga bomo objavili v naslednji številki.

O podobnosti San-scrita slovenščini je pa govoril expert g. Jože Škulj.

KARMEL V PRIPRAVI
V
MIRNI PEČI

Imena darovalcev:

Arhar Cveta.....	\$ 50.-
Avsenik Anica	\$ 50.-
Bajc Marica.....	\$ 20.-
Jarkovič Rezi - Frank	\$ 50.-
Jereb John.....	\$ 20.-
Kocjančič Cvetka-Lojze	\$ 100.-
Ozimek Janez.....	\$ 100.-
Potočnik Angelca-Blaž	\$ 50.-
Pust Frances.....U.S.	\$ 100.-
Rak Tilka.....	\$ 50.-
Resnik Anica.....	\$ 20.-
Slana Marija.....	\$ 20.-
Stajan Slavka....	\$ 100.-
Smolej Janez.....	\$ 20.-
Sterle Krista-Martin	\$ 50.-
Zorc S. J. U.S.	\$ 50.-

Skupaj..... & 850.-

Vsem darovalcem se v imenu karmeličank lepo zahvaljujem.

Prilagam zadnje poročilo sestre Agneze o njihovem napredovanju gradnje samostana v Mirni peči.

Mara Osredkar

Spoštovani dobrotniki!

9. januarja letos so imeli v Mirni peči KS javno obravnavo za našo gradnjo... Nihče ni bil proti, pač pa so zapisali v zapisniku, da "so vsi navzoči mnenja, da bi te redovnice čimprej dobile svoj potrebni samosta."

Tako upamo, da bo kmalu dokončno dovoljenje in če bo dovolj financ, poletni začnemo z gradnjo. Sedaj je na vrsti lokacijsko dovoljenje nato gradbeno, a to gre hitreje.

V upanju, da ste zdravi, Vas hvaležno pozdravljam in še enkrat Bog povrni za vsak "kamen"! V molitvi povezane...

s.M. Agneza Saje

SLOMSEKOV SKLAD
(za popravilo rojstne hiše)

Do 12.12.1995 prejeli:

□ 4.200.-

Dr. Anton Štukelj 200.-

Skupno do danes 4.400.-

Darove še prejemo!

V USA zbira prispevke dr. Ciril Mejač, 12814 Teaberry Road, Silver Spring MD 20906 Vsem dobrotnikom lepa hvala! Zavedni Slovenci, podprimo hvalevredno akcijo! Marija Kuk, 16 Northfield Rd. Scarboro, Ont. Canada M1G-2H4.

SLOVENSKI SMUČARJI - AMBASADORJI!

MATE CRASHER: Ursa Hrovat powers her way to victory in a World Cup alpine race in Garmisch-Partenkirchen, Germany, yesterday, the Slovenian skier's first win of the season and third of her career.

John E. Krek's Slovenian Credit Union Slovenska Hranilnica in Posojilnica Janeza E. Kreka

Canada's first Slovenian Credit Union
Prva Slovenska Hranilnica in Posojilnica v Kanadi

JEK

SLOVENIAN CREDIT UNION

OFFICE HOURS / URADNE URE

747 Brown's Line
Etobicoke, Ontario M5B 3V7
(416) 252-6527

Monday	10 am - 4 pm
Tuesday	10 am - 8 pm
Wednesday	10 am - 4 pm
Thursday	10 am - 8 pm
Friday	10 am - 8 pm
Saturday	9 am - 12:30 pm

646 Euclid Avenue
Toronto, Ontario M6G 2T5
(416) 532-4746

Tuesday	12 am - 8 pm
Thursday	12 am - 8 pm
Friday	10 am - 8 pm
Saturday	10 am - 1 pm

SERVICES

Chequing
Savings
Term deposits
RRSP
RRIF
Loans
Mortgages
Line-of-Credit
MASTERCARD
Banking machine card
Travel Insurance
Travellers Cheques

USLUGE

Čekovni račun
Hranilne vloge
RRSP / RRIF
Hipotečna posojila
Osebnostna posojila
Kreditna karta MASTERCARD

OB KONCU LETA 1995...

se še enkrat vrnemo k petdesetletnici druge svetovne vojne in spominu slovenske tragedije. V septembru smo spet romali v Midland, k slovenskemu križu in skupno z romarji iz Slovenije, ki so ta čas končali potovanje po Baragovi deželi, počastili spomin naših mučencev. Čedalje bolj izstopa iz vrst teh tisočev mučenec Lojze Grozde, ki je poleg škofov Barage, Slomška in Gnidovca resen svetniški kandidat. V stiskah in potrebah se obračamo k njemu, da ga Bog pred svetom poveliča s čudeži in razsvetli temne čase njegove mučeniške smrti.

Cerkveno bogoslužje v cerkvi kanadskih mučencev je vodil ribniški dekan Maks Ipavec.

...Preko morja je priplula slovenska pesem... od sv. Primoža pri Klopinskem jezeru v zboru Danica, ki že od leta 1912 poživlja in ustvarja slovensko kulturo na Koroškem. Koncert 5. septembra v režiji Vseslovenskega odbora sta obiskala tudi veleposlanik Majcen in avstrijski veleposlanik v Torontu.

... Iz gorejskih Domžal, po turneji pri Slovencih v Združenih državah Amerike nas je obiskal in prepeval v Torontu in Hamiltonu Domžalski komorni zbor, ki po svoji kvaliteti prav nič ne zaostaja za zborom AVE, ki smo ga pred letom poslušali. Posebnost zboru je citrar Tomaž Plahutnik, ki iz klasičnega glasbila ustvarja v srce segajoče melodije. Oba zboru pa posebno z mogočnim petjem pri bogoslužju predstavljata nosilce prave slovenske kulture, ki temelji na krščanskih vrednotah.

Prireditelji septembarskega obiska so bili Ameriški slovenski svet, Slovensko-kanadski svet, clevelandski Fantje na vasi in društvo Slovenija v svetu.

... Grozde zori, trgatega je tu... Naša društva zbirajo 'Miss oktoberfest', župani in županje po stari navadi

slavnostno prihajajo na vinsko trgatega v naših letoviških dvoranah,... godci godejo,... in na Zahvalno nedeljo mora biti na mizi pečen puran z vsemi dodatki...

V tem veselem času so bili med nami sodelavci Radia Ognjišče iz Ljubljane s pevcema Ireno Vrčkovnik in Ivanom Hudnikom. Z orkestrom Vesna iz Celja so nas zabavali na trgatvi. 21. oktobra pa so v režiji Vseslovenskega odbora v newtorontski dvorani izvedli koncert modernih slovenskih melodij in popevk z geslom Imejmo se radi.

Na misijonsko nedeljo, 22. oktobra, so na misijonski tomboli pri Mariji Pomagaj člani obeh župnij zbrali za slovenske misijonarje po svetu čez deset tisoč dolarjev.

Jesenski bazar 12. novembra v Domu Lipa je bila prilika družabnega srečanja s stanovalci, delavci in prijatelji te ustanove. Na vsakoletnem bazarju se pokaže trud in delo naših žensk, ki s prodajo ročnih del in peciva pomagajo starostnemu domu. Hvala tudi številnim prostovoljkam, ki skozi vse leto sestavljajo pomorno delavno skupino.

Veselemu prekmurskemu Martinovanju je sledil resen čas skupnih duhovnih vaj v Queen of Apostles House, ki jih je za obe župniji vodil lazarist č.g. Jurij Devetak.

V začetku decembra je pri obeh cerkvah sv. Miklavž obiskal najmlajše. Za velike in male je obisk dobrega svetnika lep domači praznik, da za kratek čas pozabimo svetni hrup in nemir.

... Potem je prišel Božič... Spet nas g. Jurij pripravljala na dobro spoved, na praznik miru in ljubezni. Pri zgodnji družinski polnočnici v obeh cerkvah so otroci uprizorili žive jaslice. Pri Mariji Pomagaj je prepeval deklški zbor Plamen in članice nekdanjega zboru č.g. Zrneca. Pri pozni polnočnici in naslednji dan pa smo poslušali nastop

cerkvenih zborov. Na praznik sv. Štefana so pri Mariji Pomagaj peli mladi slovenski fantje pod vodstvom Jožeta Oražma.

Silvestrovo - zadnji dan leta... Mlajši polnijo dvorane. Pred mestno hišo stotine ljudi v žaru božičnih luči in moderni glasbi pričakujejo polnočnih doživetij in rojstva novega leta. Mnogi pa v domačem krogu prijateljev čakajo na ta dogodek... Oziramo se z zadnje stopnice minulega leta v preteklo dni, zahvalimo Stvarnika za življenje in vse dobrote preteklega leta,... prosimo Ga za mir med nami in v nas samih, za mir po svetu...

V kroniko kulturnih prireditvev zapišemo še nastop igralske skupine SIST, ki je z domačo komedijo Pričarani ženin gostoval-a v Chicagu in Clevelandu. Slovensko gledališče pa je za zimsko sezono naštudiralo komedijo Zadnji tak mož.

Pri Mariji Pomagaj smo 7. januarja poslušali božični koncert avstrijskega torontskega zboru EDELWEISS, ki prakticira v naši dvorani. Nekatere njihove stare melodije so slične našim. Tako smo poleg Svete noči skupno vsak v svojem jeziku peli še eno Marijino pesem. Bil je izredno doživetje; pri Bogu in v Njegovi cerkvi smo vsi doma, vsi bratje in sestre med seboj.

V drugih zimskih dneh, ko zunaj piha mrzli severni veter, prebiramo knjige Mohorjeve družbe, Družino, Božjo Besedo, ljubljanskega Slovenca, polnimo fotoalbume s slikami in spomini poletnih izletov, počitnic in romanj ter delamo načrte za lepše dni, za srečanje s sv. očetom v domovini. Bog z nami vsemil! In vso srečo v letu 1996!

Anica Resnik

Vpliv slovenstva na ameriško ustavo 1776.

Dela, 24. febr. 96.

Slovensko bibliofilsko društvo je izdalo prevod dela dr. Josipa Felicijana

Z ilustracijami opremljeni prevod knjige dr. Josipa Felicijana (1916-1993) *Slovenstvo in prva ustava ZDA (l. 1776)* je izšel kot tretja knjiga v *Knjižnici Slovenskega bibliofilskega društva*, v angleškem izvirniku pa je delo izšlo leta 1967 pri celovski Mohorjevi družbi. Felicijan se v njem posveča vprašanju pogodbenega prenosa naravne ljudske suverenosti in ga obravnava z novega zornega kota: kot v predgovoru opozarja izvršni odbor SBD, ugotavlja in dokazuje, da je eno največjih dokumentiranih del svetovne demokracije, deklaracija o neodvisnosti ZDA iz leta 1776, t. i. *Jeffersonova ustava*, nastalo na idejnih temeljih pogodbeno teorije, kakor jo je leta 1576 v delu *Šest knjig o republiki* utemeljil Jean Bodin.

Kar je v tej zvezi pomembno za Slovence, je seveda to, da je Bodin najbolj demokratičen prenos narodove oblasti na vladarja, torej s plebiscitom, utemeljeval na podlagi verodostojnih poročil o obredu ustoličevanja koroških vojvod in je celo zapisal: »Karantanski vojvodski obred nima para v svetu.« Zglejni primer najvišje stopnje demokracije, Jeffersonova ustava, ne bi bil tako ljudovladen, če ne bi Jefferson iz Bodinovega dela izvedel za vrhunec takratne evropske demokracije - za načela, smisel, vsebino in obred ustoličevanja na knežjem kamnu in vojvodskem prestolu na karantanskem Gosposvetnem polju!

Da bi bil prispevek k razjasnitvi zgodovinskega vpliva slovenstva na nastanek ustave ZDA še razvidnejši, je SBD knjigi dodalo razlage dogodkov in osebnosti ter slikovno gradivo, v prevodu pa je prevajalsko podjetje Freedom ohranilo nekatere arhaizme.

I. B.

MAJOR PAUL H. BARRE

On the very special occasion of your 90th Birthday, the Slovenian community of Toronto is proud to present you with this token of our deepest appreciation for helping so many of our people after the Second World War, particularly the Vetrinje tragedy. God bless you and your friendship.

SLOVENIAN-COUNCIL OF CANADA
SLOVENSKO-KANADSKI SVET

Prof. dr. Jože Felicijan je bil zaveden član A.K. Straža in navdušen pripadnik Slovenskega državnega gibanja. Še kot akademik v Ljubljani se je rad pošalil, da bo nekoč, v njegovem rojstnem kraju VOJNIKU (Škofja vas) pri Celju, stala spominska plošča njemu na čast. S knjigo "The Genesis of the Contractual Theory and the Installation of the Dukes of Carinthia" si je tak spomenik sam postavil, kot rimski pesnik Horace s svojim "Exegi Monumentum aere perennius..." (Opomba ured. Slovenske države.)

GOSTOVANJE RIBNIŠKEGA OKTETA V KANADI

Petek, 15. marca 1996

Koncert pri Mariji Pomagaj po sv. maši 7:30 P.M.

Sobota, 16. marca 1996

Koncert pri župniji Brezmadežne v New Toronto.
Začetek ob 7:30 P.M.

Nedelja, 17. marca 1996

Hamilton

Ribniški oktet poje pri 10:00 sv. maši, po sv. maši koncert v cerkvi.

Sponsorja gostovanja Ribniškega okteta sta Slovensko-kanadski svet in Fantje na vasi. Za gostovanje Ribniškega okteta skrbita in vodita ga. Ema Pogačar in g. Blaž Potočnik.